

Sørin Pram Sørensen

Reidar Nónfjall

Hilmar Högenni

Leif Abrahamsen

**UPPSKOT
TIL
KOMMISSORIUM
UM
NÝGGJA KOMMUNALA SKIPAN**

februar 1995

INNIAHALDSYVIRLIT

	síða
1. INNGANGUR.....	2
2. KOMMISSORIUM.....	3
2.1 Uppskot til kommissorium fyrir kommununevndina.....	3
2.2 Avmarkingar.....	5
2.3 Løgtingssamtykt.....	5
2.4 Projektætlan.....	6
2.5 Skipan av arbeiðinum.....	8
2.5.1 Nevnd.....	8
2.5.2 Sekretariatsuppgávur.....	9
2.5.3 Kuningarferðir utanlands.....	9
2.5.4 Játtan.....	9

Fygiskjøl

- A. Upprit í sambandi við kommissorium um nýggja kommunala skipan
- B. Skriv landsstýrisins til limirnar í arbeiðsbólkinum

15 FEB. 1995

36

F. L. j. nr. 820-3/94

1. INNGANGUR

Landsstýrið v/ Eilif Samuelsen, landsstýrismanni í kommunumálum, heitti í oktober 1994 á fýra embætisfólk í landsumsitingini (arbeiðsbólkur) at gera uppskot til kommissorium til eina nevnd, sum skuldi arbeiða við einum álti um eina nýggja kommunala skipan. Hetta arbeiði er framhald av tí, ið varð avtalað í samgonguskjalinum. Sambært samgonguskjalinum skulu djúptøknar broytingar gerast á kommunala økinum¹.

Úr samgonguskjalinum:

- “- Kommunala sjálvræðið og ábyrgdin skulu verða styrkt við greiðari skilnaði millum lands- og kommunuppgávur.*
- Kommunurnar eiga sjálvbodnar at gerast hóskandi storri eindir. Í hesum sambandi verður kannað, um landsuppgávur kunnu verða lagdar til kommunurnar.*
- Figgjarliga samskiftið millum land og kommunur verður endurskoðað og gjort einfaldari.*
- Kommunulógin skal verða endurskoðað.*
- Kommunala eftirlitið verður styrkt.*
- Ásett verður hámark fyrir, hvussu nógv kommunurnar kunnu hava i lánum.“*

Tann 26. oktober 1994 var fundur við landsstýrismannin, har greitt varð nærrí frá ætlanum landsstýrisins. Arbeiðsbólkurin fekk viðar karmar at gera kommissorium, og skriv landsstýrisins frá 13. oktober 1994² var at meta sum ein ábending um, hvat kommissorium skuldi fevna um.

Í sambandi við arbeiðið við uppskoti til kommissorium um nýggja kommunala skipan helt arbeiðsbólkurin tað vera neyðugt at gera eitt upprit, sum viðger meira nágreniliga støðið fyrir hetta kommissorium. Í uppritinum verður greitt frá, hvørjir trupulleikar eru við verandi kommunuskipan, og hvat m.a. eigur at gerast fyrir at fáa skipanina at virka betri. Í hesum sambandi verður galdandi lögargrundarlag v.m. á kommunala økinum og onnur viðurskifti, sum eru frammi í dag, viðgjørd. Somuleiðis verða álit v.m., sum viðgera feroysku communalu skipanina viðgjørd.

Tær staðfestingar, sum gjørðar verða í uppritinum, eru, saman við málsetningi landsstýrisins, grundarlagið fyrir teimum arbeiðssetningum, sum skotnir eru upp í kommissorium.

---

¹ Samgonguskjalið er undirskrivað tann 10. september 1994 av Sambandsflokknum, Javnaðarflokknum, Verkamannafylkingini og Sjálvstýrisflokknum.

² Si hjálgaða fylgiskjal B.

2. KOMMISSORIUM

Samsvarandi tí, sum avtalað er í samgonguskjalinum um kommunumál, verður við hesum lagt fyrir landsstýrið uppskot um at seta eina nevnd (kommununevndin) at koma við uppskoti um eina nýggja kommunala skipan.

2.1 Uppskot til kommissorium fyrir kommununevndina

A: Við atliti til núverandi kommunuskipan verður álagt nevndini:

1. At útgreina búskaparliga grundarlagið hjá kommununum.
2. At lýsa demografisku og geografisku viðurskiftini.
3. At greina út formligu- og óformligu viðurskiftini millum land og kommunu, t.e. m.a. uppgávu- og ábyrgdarbýtið og figgjarlig viðurskiftir.
4. At greina út umsitingarligu viðurskiftini, herundir communal samstörv.

B: Nevndin skal koma við tilmæli um:

1. Hóskandi tal og stødd á kommunum.
2. Hóskandi uppgávu- og ábyrgdarbýti, við stöði í B1.
3. Heildarveitingarskipan frá landskassanum til kommunurnar.
4. Kommunala útjavningarskipan og möguligar skiftisreglur.

Í sambandi við broytingar í communalu skipanini, skal nevndin koma við tilmæli um neyðugar broytingar í ávísum formligum viðurskiftum:

1. Kommunulóggávan skal eftirkannast í síni heild, t.v.s. dagførast og gerast greiðari.
2. Kreppulóginar skulu innarbeiðast og samskipast við kommunulóginu.
3. Reglur um figgjarstýring, t.e. figgjarætlan, bókhald, rokskaparviðurskifti, reglur um lántøku og veðhaldsbindingar.
4. Avmarkingar móttvegis privata vinnulívinum.

5. Ásetingar um kommunal samstørv.
6. Vísa á neyðugar broytingar í serlóggávuni.

Høvuðssjónarmiðini og meginreglurnar i arbeiðinum hjá nevndini skulu í minsta lagi vera:

1. Fíggjarlig ábyrgd fylgir avgerðarrættinum.
2. Uppgávurnar verða loystar so nær borgarunum sum til ber.
3. Uppgávurnar verða loystar samfelagsbúskaparliga ráðiligt.
4. Borgararnir fāa greiða fatan av kostnaðinum av virkseminum hjá kommununi.
5. Kommunum skulu bert áleggjast uppgávur, ið tær kunnu fyrisita sjálvstøðugt. Uppgávubýtið millum land og kommunu verður avgjört eftir minsta felagsnevnara. Tvs. at eingin kommunu fær aðrar uppgávur enn tær, sum tann minsta eindin í skipanini er før fyrir at umsita.
6. Kommunurnar skulu hava tilika stødd, at íbúgvatatali i kommununum, vinnumöguleikar og geografiska øki, gevur hóskandi grundarlag fyrir, at kommunurnar sjálvstøðugt kunnu fyrisita-/figgja tær kommunalu uppgávurnar.
7. Rættartrygdin skal tryggjast.
8. Tjóðbúskaparlig stýring.

Tað er av týdningi, serliga tá hugsað verður um, hvussu stutt tíðarskeið fremjanin av tí føroyska reforminum skal fevna um, at allir partar, á ein ella annan hátt verða hoyrdir og fāa möguleika at ávirka arbeiðið. Nevndin skal somuleiðis kunna allar partar i arbeiðinum um gongdina, so at reformurin fær neyðugu undirtækuna og sostatt kann eydnast.

Nevndin skal kanna möguleikarnar fyrir, hvønn leiklut bygdírnar kunnu hava í einari nýggjari communalari skipan.

Mælt verður til, at kommununevndin verður mannað við:

- 4 umboðum frá miðfyrisingini, embætismenn.
- 2 umboðum frá kommununum, embætismenn.

2.2 Avmarkingar

Nevndin skal ikki gera nágreinilig broytingaruppskot til serlóggávuna.

Talið á kommunum skal í mesta lagi vera 10. Nevndin skal hava í huga, at talan er um at seta í verk eina nýggja kommunala skipan í einum landi, sum bert telist 43.000 fólk.

2.3 Løgtingssamtykt

Mælt verður til, at gjörd verður ein løgtingssamtykt, sum áleggur landsstýrinum at gera eina nýggja kommunala skipan, so sum skotið er upp í hesum kommissorium. Á henda hátt fæst trygd fyrir, at politiski viljin fyrir at gera broytingar á kommunala økinum er til staðar. Ein løgtingssamtykt fer eisini at tryggja, at hópi verður í arbeiðinum, tí tað at gera eina nýggja kommunala skipan er sera umfevnandi og tekur langa tíð. Viðmerkjast kann, at viðari arbeiðið hjá nevndini ikki av hesi orsök nýtist at steðga upp, meðan bíðað verður eftir samtyktini.

2.4 PROJEKTÆTLAN

Fyri at tryggja, at arbeiðið við at gera eina nýggja kommunala skipan skal eydnast so væl sum gjörligt, er gjörd ein föst projektætlan at ætla og arbeiða eftir. Fyrimunurin er, at nevndin og landsstýrið betri kunna fylgja upp teimum málsetningum, sum settir verða, samstundis sum ætlanin virkar bindandi fyri at fáa arbeiðini gjörd í nevndu raðfylgju. Viðmerkjast skal, at hvør tóttur sær verður gjördur liðugur, áðrenn farið verður viðari til næsta tótt, og hvør tóttur sær skal kunna standa sum ein sjálvstøðugur partur.

Yvirlit yvir arbeiðsætlan:

Tiðarskeið	Tiðarnýtsla (timar)	1. Tóttur Fyrireikning	
		2. Tóttur Lýsing/útgreining	
1995 15. mars - apríl	40	Skipan av projektinum, herundir: sokja eftir skrivara, finna hóli, útvega útbúnað og skipan av fundarvirksemi.	
1995 maí - 1996 februar		<p>200 Fyrireikning - disponering og kanningaráttur.</p> <p>200 Lesa tilfar, heimildir o.l.</p> <p>400 1. Útgreina búskaparliga grundarlagið hjá kommununum. 2. At lýsa demografisku og geografisku viðurskiftini. 3. At greina út formligu- og óformligu viðurskiftini millum land og kommunu, t.e. m.a. uppgávu- og ábyrgarþýtið og figgjarligu viðurskiftini. 4. At greina út umsitingarligu viðurskiftini, herundir communal samstörv.</p> <p>400 Útgreina tær uppgávur, sum kunnu verða áhugaverdar í kommunal-fyrisingarligum hopi, evt. eisini ovugt. Lýsa funktión, markamót, trupulleikar, ynski um broytingar o.s.v., interview o.l.</p> <p>50 Kunningarferðir.</p> <p>200 Kjak: Öll projektáhugað fáa tilfarið til ummælis. Hoyting - skipað arbeiði (möguliga seta ein hoyringsbólk).</p> <p>200 Arbeiðið við endaligari frágreiðing fyri tótt 2 og niðurstöða.</p>	

Tíðarskeið	Tíðarnýtsla (tímar)	3. Táttur
		Viðgerð
1996 mars - oktober	100	Fyrireiking - disponering og kanningarháttur.
	100	Lesa tilfar, heimildir o.l.
	600	Viðgerða úrslitið og niðurstoðurnar í tátti 2, við atliti til: 1. Fíggjarlig ábyrgd fylgir avgerðarrættinum. 2. Uppgåvurnar verða loystar so nær borgarunum sum til ber. 3. Uppgåvurnar verða loystar samfelsagsbúskaparliga ráðiligt. 4. Borgararnir fáa greiða fatan av kostnaðinum av virkseminum hjá kommununi. 5. Kommunum skulu bert áleggjast uppgávur, ïð tær kunnu fyrisita sjálvstoðugt. 6. Kommunurnar skulu hava tilíka stödd, at tal á ibúgvum í kommununum, vinnumoguleikar og geografiska oki, gevur hóskandi grundarlag fyrir, at kommunurnar sjálvstoðugt kunnu fyrisita/fíggja tær kommunalu uppgávurnar. 7. Rættartryggdin skal tryggjast. 8. Tjóðbúskaparlig stýring. 9. Moguliga onnur viðurskifti.
	100	Við útgangsstoði í omanfyri, mæla til tal og stödd á kommunum.
	200	Kjak: Öll projektáhugað fáa tilfarið til ummælis. Hoyring - skipað arbeiði (moguliga seta ein hoyringsbólk).
	400	Tilmæli um loysn: 1. Hóskandi tal og stödd á kommunum. 2. Hóskandi uppgávu- og ábyrgdarþýti. 3. Heildarveitingarskipan frá landskassanum til kommunurnar. 4. Kommunal útjavningarskipan og moguligar skiftisreglur.
		4. Táttur
		Avgerðloysn
1996 november - 1997 apríl		Viðgerð av nevndaráliti og endalig politisk stoðutakan - Landsstýrið, logtingið og kommunurnar.
		5. Táttur
		Formlig viðurskifti
1997 mai - desember		Lógararbeiði. Ætlan um, hvussu gjognumforslan skal fara fram.

Tíðarskeið	Tíðarnýtsla (timar)	6. Táttur Íverksetan
1998 januar		Íverksetan

Viðmerking til projektætlan: Í tíðarnýtsluni er tíðin hjá skrivaránnum ikki íroknað.

Sum tað framgongur av yvirlitinum omanfyri, er roknað við einum tíðarskeiði upp á umleið 3 ár frá tí, at nevndararbeiðið byrjar og til ein mögulig nýggj skipan er sett í verk. Samanborið við tað tað tók at gjörgnumföra refomar í grannalondum okkara, so er hetta sera stutt. Hinvegin hevur evnið verið til viðgerðar bæði politiskt og alment í sambandi við m.a. nevndaráltið frá 1971 og fyribilsáltið frá 1992 (sí hjálagda upprit). Útfrá hesum kann ætlaða arbeiðið við einari nýggjari kommunuskipan metast sum eitt víðari arbeiði av öllum tí, sum longu er viðgjört.

Fyritreytin fyrir, at projektið kann gjörgnumførast innanfyri ætlaða tíðarskeiðið, er, at politiski myndugleikin slóðar fyrir arbeiðinum, at arbeiðið fær ta neyðugu raðfestingina og at allir partar, sum á ein ella annan hátt hava markamót til projektið, eru við til at skapa eitt konstruktivt kjak.

2.5 SKIPAN AV ARBEIÐINUM

2.5.1 Nevnd

Í kommununevndini skulu sita 6 límir. Landsstýrið velur 4 límir og kommunurnar velja 2 límir. Landsstýrið setur formannin. Nevndin velur sjálv ein næstformann.

Uppgávan hjá formanninum í nevndini verður at tilrættisleggja- og stýra arbeiðinum (saman við fasta skrivaránnum). Formaðurin skipar fyrir og leiðir fundir, og kunnar annars landsstýrið og almenningin um arbeiðsgongdina v.m., regluliga ella eftir tørvi. Formaðurin fær somuleiðis heimild til at taka avgerðir, sum eru neyðugar fyrir at fylgja upp teir setningar, sum her eru nevndir.

Nevndin fær heimild:

- At útvega sær skriviligt tilfar frá miðfyrisitingini og kommununum.
- At seta arbeiðsbólkar at arbeiða við ávísum viðurskiftum.
- At nýta serfrøðingahjálp.

Limirnir í nevndini fara at nýta nógva tíð til fundarvirksemi, fyrireiking v.m., umframta tað dagliga arbeiðið, sum teir annars hava, og tí verður skotið upp, at nevndin verður samsýnt fyrir arbeiðið.

2.5.2 Sekretariatsuppgávur

Av tí, at arbeiðið við at útgreina og viðgera upplýsingar er sera umfevnandi og tiðarkrevjandi og tí, at limirnir í nevndini frammanundan eru í fullum starvi, er neyðugt, at nevndin fær loyvi at seta ein fastan skrivara í fulla tíð. Hetta er avgerandi neyðugt, um nakað veruligt skal fáast burtur úr arbeiðinum. Skrivarin skal taka sær av at innsavna, viðgera og leggja fram tilfar fyrir nevndina. Hetta arbeiðið verður neyðugt serliga í tátti 2 og 3.

2.5.3 Kunningarferðir uttanlands

Skulu Føroyar ikki gera somu feilir, sum onnur lond hava gjört, skulu vit læra av teimum royndum, sum gjørðar eru runder um okkum og skulu vit útvega okkum nýggjari heimildir, er neyðugt at nevndin ger ein kunningartúr til heystar til Danmarkar, Grønlands, Íslands og Noregs.

2.5.4 Játtan

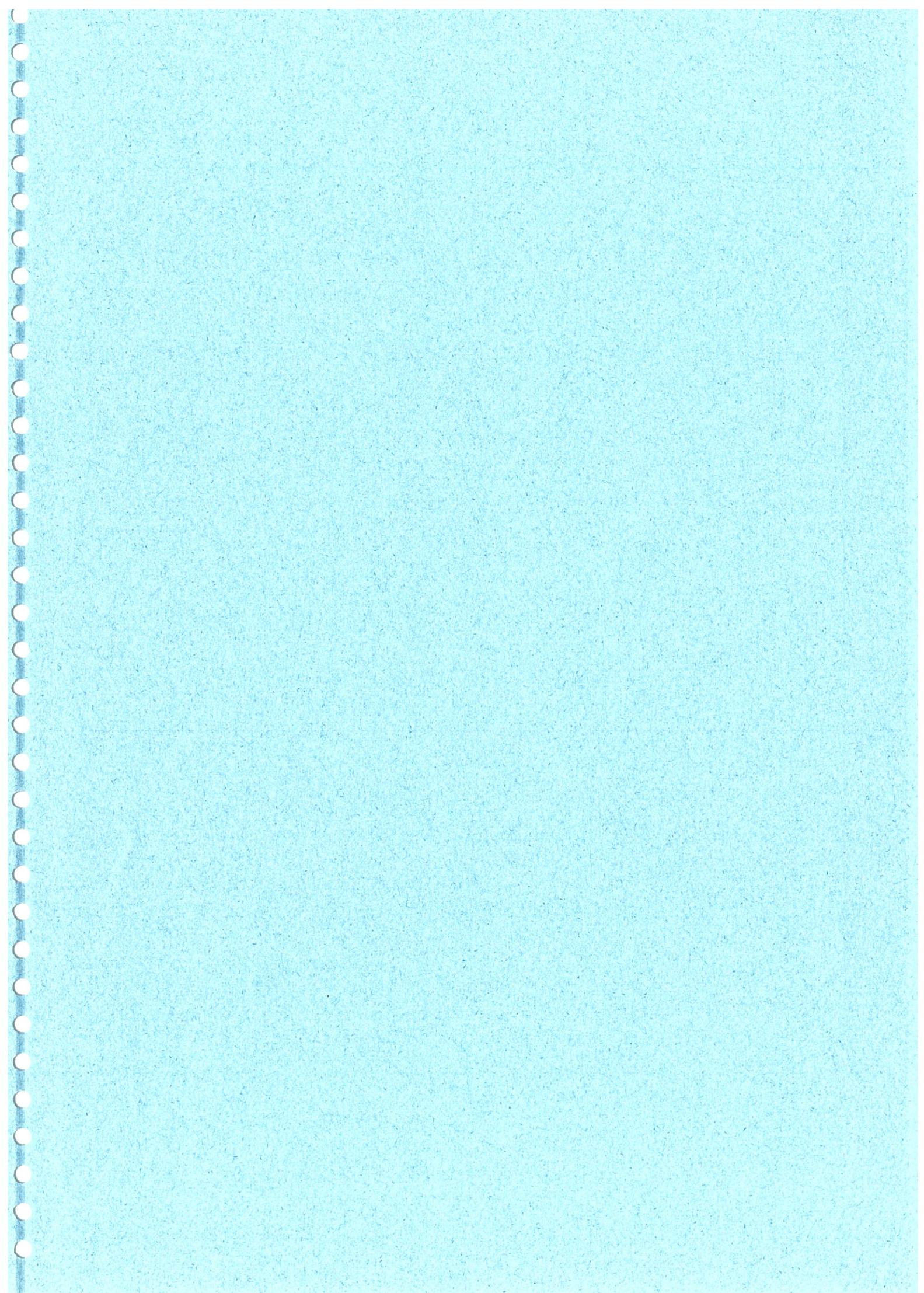
Skal arbeiðið gerast eftir tí arbeiðsætlan, sum skotin er upp her, og skal vera gjørligt at fylgja arbeiðsætlanini, so eigur at játtast umleið 750.000 kr. í 1995 og 600.000 kr. í 1996 til projektið.

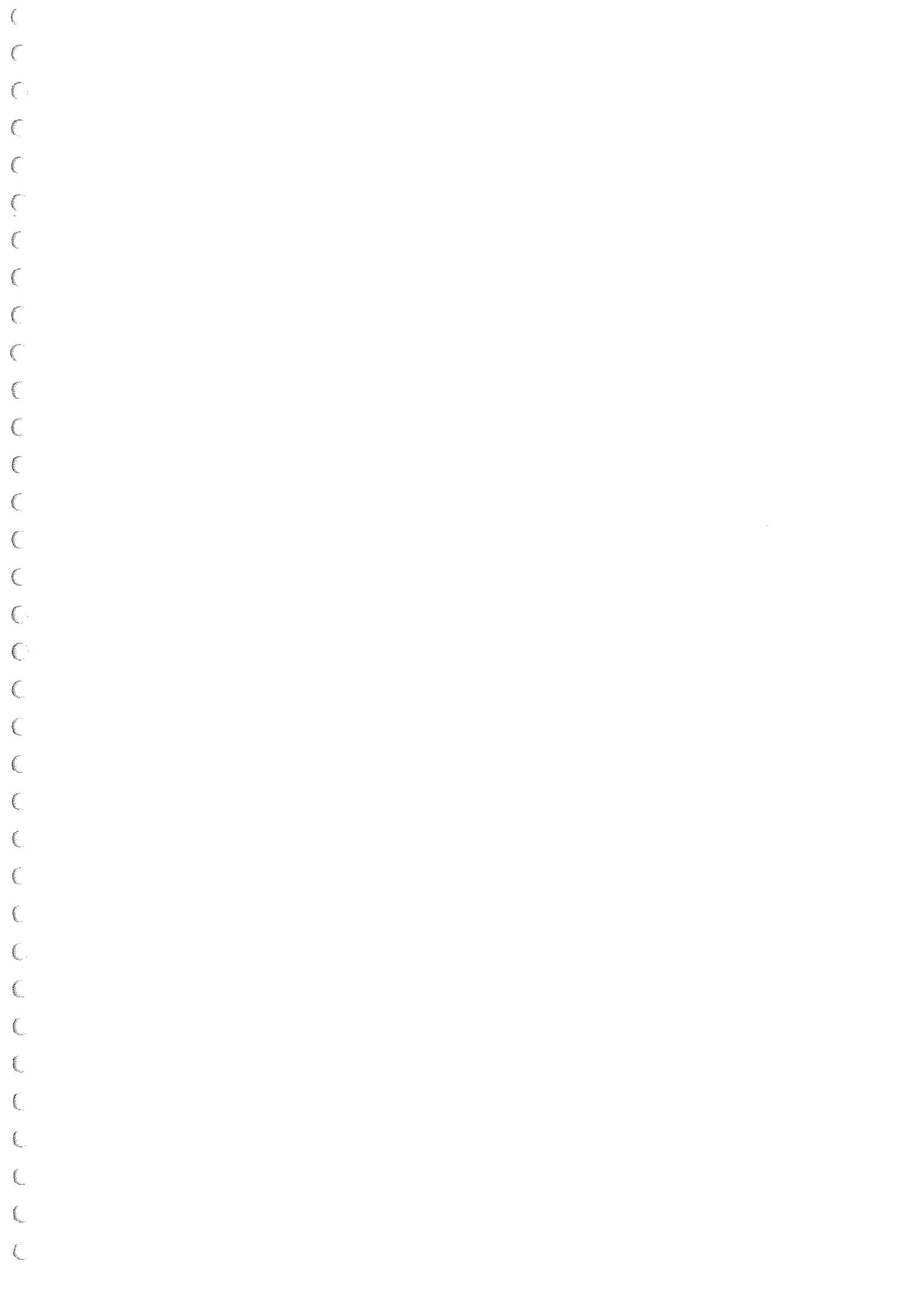
F Y L G I S K J Ø L

A: Upprit í sambandi við kommissorium

um nýggja kommunala skipan

B: Skriv landsstýrisins til limirnar í arbeiðsbólkinum

INNIAHALDSYVIRLIT

	síða
1. INNGANGUR.....	2
2. KOMMISSORIUM.....	3
2.1 Uppskot til kommissorium fyrir kommununevndina.....	3
2.2 Avmarkingar.....	5
2.3 Løgtingssamtykt.....	5
2.4 Projektætlan.....	6
2.5 Skipan av arbeiðinum.....	8
2.5.1 Nevnd.....	8
2.5.2 Sekretariatsuppgávur.....	9
2.5.3 Kuningarferðir uttanlands.....	9
2.5.4 Játtan.....	9

Fygiskjøl

- A. Upprit í sambandi við kommissorium um nýggja kommunala skipan
- B. Skriv landsstýrisins til limirnar í arbeiðsbólkinum

15 FEB. 1995

36

F. L. j. nr. 820-3/94

1. INNGANGUR

Landsstýrið v/ Eilif Samuelsen, landsstýrismanni í kommunumálum, heitti í oktober 1994 á fýra embætisfólk í landsumsitingini (arbeiðsbólkur) at gera uppskot til kommissorium til eina nevnd, sum skuldi arbeiða við einum álti um eina nýggja kommunala skipan. Hetta arbeiði er framhald av tí, ið varð avtalað í samgonguskjalinum. Sambært samgonguskjalinum skulu djúptøknar broytingar gerast á kommunala økinum¹.

Úr samgonguskjalinum:

- “- Kommunala sjálvræðið og ábyrgdin skulu verða styrkt við greiðari skilnaði millum lands- og kommunuuppgávur.*
- Kommunurnar eiga sjálvbodnar at gerast hóskandi storri eindir. Í hesum sambandi verður kannað, um landsuppgávur kunnu verða lagdar til kommunurnar.*
- Figgjarliga samskiptið millum land og kommunur verður endurskoðað og gjort einfaldari.*
- Kommunulógin skal verða endurskoðað.*
- Kommunala eftirlitið verður styrkt.*
- Ásett verður hámark fyrir, hvussu nógv kommunurnar kunnu hava í lánum.“*

Tann 26. oktober 1994 var fundur við landsstýrismannin, har greitt varð næri frá ætlanum landsstýrisins. Arbeiðsbólkurin fekk viðar karmar at gera kommissorium, og skriv landsstýrisins frá 13. oktober 1994² var at meta sum ein ábending um, hvat kommissorium skuldi fevna um.

Í sambandi við arbeiðið við uppskoti til kommissorium um nýggja kommunala skipan helt arbeiðsbólkurin tað vera neyðugt at gera eitt upprit, sum viðger meira nágreniliga stöðið fyrir hetta kommissorium. Í uppritinum verður greitt frá, hvørjir trupulleikar eru við verandi kommunuskipan, og hvat m.a. eigur at gerast fyrir at fáa skipanina at virka betri. Í hesum sambandi verður galldandi lögargundarlag v.m. á kommunala økinum og onnur viðurskifti, sum eru frammi í dag, viðgjørd. Somuleiðis verða álit v.m., sum viðgera feroysku kommunalu skipanina viðgjørd.

Tær staðfestingar, sum gjørdar verða í uppritinum, eru, saman við málsetningi landsstýrisins, grundarlagið fyrir teimum arbeiðssetningum, sum skotnir eru upp í kommissorium.

---

¹ Samgonguskjalið er undirskrivað tann 10. september 1994 av Samhandsflokknum, Javnaðarflokknum, Verkamannafylkingini og Sjálvtýris - flokknum.

² Si hjálagda fylgiskjal B.

2. KOMMISSORIUM

Samsvarandi tí, sum avtalað er í samgonguskjalinum um kommunumál, verður við hesum lagt fyrir landsstýrið uppskot um at seta eina nevnd (kommununevndin) at koma við uppskoti um eina nýggja kommunala skipan.

2.1 Uppskot til kommissorium fyrir kommununevndina

A: Við atliti til núverandi kommunuskipan verður álagt nevndini:

1. At útgreina búskaparliga grundarlagið hjá kommununum.
2. At lýsa demografisku og geografisku viðurskiftini.
3. At greina út formligu- og óformligu viðurskiftini millum land og kommunu, t.e. m.a. uppgávu- og ábyrgdarþýtið og figgjarlig viðurskiftir.
4. At greina út umsitingarligu viðurskiftini, herundir communal samstörv.

B: Nevndin skal koma við tilmæli um:

1. Hóskandi tal og stødd á kommunum.
2. Hóskandi uppgávu- og ábyrgdarþýti, við stöði i B1.
3. Heildarveitingarskipan frá landskassanum til kommunurnar.
4. Kommunala útjavningarskipan og möguligar skiftisreglur.

Í sambandi við broytingar í communalu skipanini, skal nevndin koma við tilmæli um neyðugar broytingar í ávísum formligum viðurskiftum:

1. Kommunulóggávan skal eftirkannast í síni heild, t.v.s. dagførast og gerast greiðari.
2. Kreppulögimur skulu innarbeiðast og samskipast við kommunulógina.
3. Reglur um figgjarstýring, t.e. figgjarætlan, bókhald, roknkaparviðurskifti, reglur um lántøku og veðhaldsbindingar.
4. Avmarkingar mótvægis privata vinnulívinum.

5. Ásetingar um kommunal samstørv.
6. Vísa á neyðugar broytingar í serlóggávuni.

Høvuðssjónarmiðini og meginreglurnar í arbeiðinum hjá nevndini skulu í minsta lagi vera:

1. Figgjarlig ábyrgd fylgir avgerðarrættinum.
2. Uppgávurnar verða loystar so nær borgarunum sum til ber.
3. Uppgávurnar verða loystar samfelagsbúskaparliga ráðiligt.
4. Borgaramir fāa greiða fatan av kostnaðinum av virkseminum hjá kommununi.
5. Kommunum skulu bert áleggjast uppgávur, ið tær kunnu fyrisita sjálvstøðugt. Uppgávubýtið millum land og kommunu verður avgjørt eftir minsta felagsnevnara. Tvs. at eingin kommunu fær aðrar uppgávur enn tær, sum tann minsta eindin í skipanini er før fyrir at umsita.
6. Kommunurnar skulu hava tilíka stødd, at íbúgvatatali í kommununum, vinnumöguleikar og geografiska øki, gevur hóskandi grundarlag fyrir, at kommunurnar sjálvstøðugt kunnu fyrisita-/figgja tær kommunalu uppgávurnar.
7. Rættartrygdin skal tryggjast.
8. Tjóðbúskaparlig stýring.

Tað er av týdningi, serliga tá hugsað verður um, hvussu stutt tíðarskeið fremjanin av tí føroyska reforminum skal fevna um, at allir partar, á ein ella annan hátt verða hoyrdir og fāa möguleika at ávirka arbeiðið. Nevndin skal somuleiðis kunna allar partar í arbeiðinum um gongdina, so at reformurin fær neyðugu undirtækuna og sostatt kann eydnast.

Nevndin skal kanna möguleikarnar fyrir, hvønn leiklut bygdírnar kunnu hava í einari nýggjari kommunalari skipan.

Mælt verður til, at kommununevndin verður mannað við:

- 4 umboðum frá miðfyrisingini, embætismenn.
- 2 umboðum frá kommununum, embætismenn.

2.2 Avmarkingar

Nevndin skal ikki gera nágreiniligr broytingaruppskot til serlóggávuna.

Talið á kommunum skal í mesta lagi vera 10. Nevndin skal hava í huga, at talan er um at seta í verk eina nýggja kommunala skipan í einum landi, sum bert telist 43.000 fólk.

2.3 Løgtingssamtykt

Mælt verður til, at gjörd verður ein løgtingssamtykt, sum áleggur landsstýrinum at gera eina nýggja kommunala skipan, so sum skotið er upp í hesum kommissorium. Á henda hátt fæst trygd fyri, at politiski viljin fyri at gera broytingar á kommunala økinum er til staðar. Ein løgtingssamtykt fer eisini at tryggja, at høpi verður í arbeiðinum, tí tað at gera eina nýggja kommunala skipan er sera umfevnandi og tekur langa tið. Viðmerkjast kann, at víðari arbeiðið hjá nevndini ikki av hesi orsök nýtist at steðga upp, meðan bíðað verður eftir samtyktini.

2.4 PROJEKTÆTLAN

Fyri at tryggja, at arbeiðið við at gera eina nýggja kommunala skipan skal eydnast so væl sum gjörligt, er gjörd ein föst projektætlan at ætla og arbeiða eftir. Fyrimunurin er, at nevndin og landsstýrið betri kunna fylgja upp teimum málsetningum, sum settir verða, samstundis sum ætlanin virkar bindandi fyri at fáa arbeiðini gjörd í nevndu raðfylgju. Viðmerkjast skal, at hvør tóttur sær verður gjördur liðugur, áðrenn farið verður viðari til næsta tótt, og hvør tóttur sær skal kunna standa sum ein sjálvstæðugur partur.

Yvirlit yvir arbeiðsætlan:

Tíðarskeið	Tíðarnýtsla (timar)	1. Tóttur Fyrireiking
1995 15. mars - apríl	40	Skipan av projektinum, herundir: sokja eftir skrivara, finna hólir, útvega útbúnað og skipan av fundarvirksemi.
		2. Tóttur Lýsing/útgreining
1995 maí - 1996 februar	200	Fyrireiking - disponering og kanningarháttur.
	200	Lesa tilfar, heimildir o.l.
	400	<ol style="list-style-type: none"> Útgreina búskaparliga grundarlagið hjá kommununum. At lýsa demografisku og geografisku viðurskiftini. At greina út formligu- og óformligu viðurskiftini millum land og kommunu, t.e. m.a. uppgávu- og ábyrgarþýtið og figgjarligu viðurskiftini. At greina út umsitingarligu viðurskiftini, herundir communal samstörv.
	400	Útgreina tær uppgávur, sum kunnu verða áhugaverdar í kommunal-fyrisingarligum hópi, evn. eisini óvugt. Lýsa funktión, markamót, trupulleikar, ynski um broytingar o.s.v., interview o.l.
	50	Kunningarferðir.
	200	Kjak: Öll projektáhugað fáa tilfarið til ummælis. Hoyring - skipað arbeiði (möguliga seta ein hoyringsbólk).
	200	Arbeiðið við endaligari frágreiðing fyri tótt 2 og niðurstöða.

Tíðarskeið	Tíðarnýtsla (timar)	3. Táttur
		Viðgerð
1996 mars - oktober	100	Fyrireiking - disponering og kanningarháttur.
	100	Lesa tilfar, heimildir o.l.
	600	Viðgerða úrslitið og niðurstöðurnar í tátti 2, við atli til: 1. Figgjarlig ábyrgd fylgir avgerðarrættinum. 2. Uppgåvurnar verða loystar so nær borgarunum sum til ber. 3. Uppgåvurnar verða loystar samfélagsbúskaparliga ráðiligt. 4. Borgararnir fáa greiða fatan av kostnaðinum av virkseminum hjá kommununi. 5. Kommunum skulu bert áleggjast uppgávur, ið tær kunnu fyrisita sjálvsteðugt. 6. Kommunurnar skulu hava tilíka stödd, at tal á íbúgvum í kommununum, vinnumöguleikar og geografiska oki, gevur hóskandi grundarlag fyrir, at kommunurnar sjálvstöðugt kunnu fyrisita/figgja tær kommunalu uppgávurnar. 7. Rættartryggðin skal tryggjast. 8. Tjóðbúskaparlig stýring. 9. Möguliga onnur viðurskiði.
	100	Við útgangsstoði í omanfyri, mæla til tal og stodd á kommunum.
	200	Kjak: Öll projektáhugað fáa tilfarið til ummælis. Hoyring - skipað arbeiði (möguliga seta ein hoyringsbólk).
	400	Tilmæli um loysn: 1. Hóskandi tal og stodd á kommunum. 2. Hóskandi uppgávu- og ábyrgdarþyti. 3. Heildarveitingarskipan frá landskassanum til kommunurnar. 4. Kommunal útjavningarskipan og möguligar skiftisreglur.
		4. Táttur
		Avgerð/loysn
1996 november - 1997 apríl		Viðgerð av nevndaráliti og endalig politisk stoðutakan - Landsstýrið, lögtingið og kommunurnar.
		5. Táttur
		Formlig viðurskiði
1997 mai - desember		Lógararbeiði. Ætlan um, hvussu gjognumförslan skal fara fram.

Tíðarskeið	Tíðarnýtsla (timar)	6. Táttur Íverksetan
1998 januar		Íverksetan

Viðmerking til projektætlan: Í tíðarnýtsluni er tíðin hjá skrivaránnum ikki íroknað.

Sum tað framgongur av yvrlitínum omanfyri, er roknað við einum tíðarskeiði upp á umleið 3 ár frá tí, at nevndararbeiðið byrjar og til ein mögulig nýggj skipan er sett í verk. Samanborið við ta tíð tað tók at gjøgnumföra refomar í grannalondum okkara, so er hetta sera stutt. Hinvegin hevur evnið verið til viðgerðar bæði politiskt og alment í sambandi við m.a. nevndarálitið frá 1971 og fyribilsálitið frá 1992 (sí hjálagda upprit). Útfrá hesum kann ætlaða arbeiðið við einari nýggjari kommunuskipan metast sum eitt víðari arbeiði av öllum tí, sum longu er viðgjört.

Fyritreytin fyrir, at projektið kann gjøgnumförast innanfyri ætlaða tíðarskeiðið, er, at politiski myndugleikin slóðar fyrir arbeiðinum, at arbeiðið fær ta neyðugu raðfestingina og at allir partar, sum á ein ella annan hátt hava markamót til projektið, eru við til at skapa eitt konstruktivt kjak.

2.5 SKIPAN AV ARBEIÐINUM

2.5.1 Nevnd

Í kommununevndini skulu sita 6 límir. Landsstýrið velur 4 límir og kommunurnar velja 2 límir. Landsstýrið setur formannin. Nevndin velur sjálv ein næstformann.

Uppgávan hjá formanninum í nevndini verður at tilrættisleggja- og stýra arbeiðinum (saman við fasta skrivaránnum). Formaðurin skipar fyrir og leiðir fundir, og kunnar annars landsstýrið og almenningin um arbeiðsgongdina v.m., regluliga ella eftir tørvi. Formaðurin fær somuleiðis heimild til at taka avgerðir, sum eru neyðugar fyrir at fylgja upp teir setningar, sum her eru nevndir.

Nevndin fær heimild:

- At útvega sær skriviligt tilfar frá miðfyrisingini og kommununum.
- At seta arbeiðsbólkar at arbeiða við ávísun viðurskiftum.
- At nýta serfrøðingahjálp.

Limirnir í nevndini fara at nýta nógva tíð til fundarvirksemi, fyrireiking v.m., umframta tað dagliga arbeiðið, sum teir annars hava, og tí verður skotið upp, at nevndin verður samsýnt fyrir arbeiðið.

2.5.2 Sekretariatsuppgávur

Av tí, at arbeiðið við at útgreina og viðgera upplýsingar er sera umfevnandi og tíðarkrevjandi og tí, at limirnir í nevndini frammanundan eru í fullum starvi, er neyðugt, at nevndin fær loyvi at seta ein fastan skrivara í fulla tíð. Hetta er avgerandi neyðugt, um nakað veruligt skal fääst burtur úr arbeiðinum. Skrivarin skal taka sær av at innsavna, viðgera og leggja fram tilfar fyrir nevndina. Hetta arbeiðið verður neyðugt serliga í tátti 2 og 3.

2.5.3 Kunningarferðir uttanlands

Skulu Føroyar ikki gera somu feilir, sum onnur lond hava gjört, skulu vit læra av teimum royndum, sum gjørðar eru runderan um okkum og skulu vit útvega okkum nýggjari heimildir, er neyðugt at nevndin ger ein kunningartúr til heystar til Danmarkar, Grønlands, Íslands og Noregs.

2.5.4 Játtan

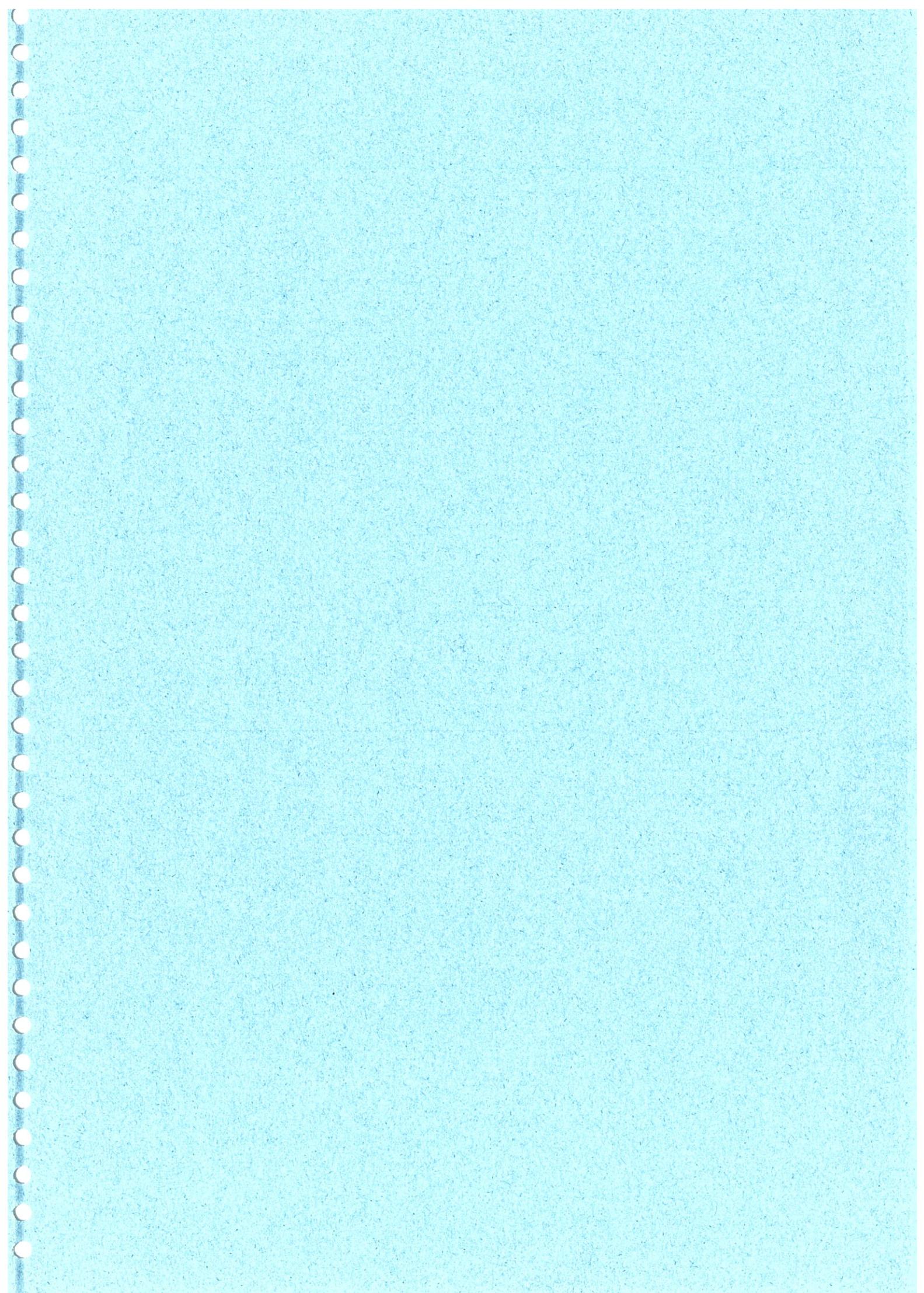
Skal arbeiðið gerast eftir tí arbeiðsætlan, sum skotin er upp her, og skal vera gjørligt at fylgja arbeiðsætlanini, so eigur at játtast umleið 750.000 kr. í 1995 og 600.000 kr. í 1996 til projektið.

F Y L G I S K J Ø L

A: Upprit í sambandi við kommissorium

um nýggja kommunala skipan

B: Skriv landsstýrisins til limirnar í arbeiðsbólkinum

FYLGISKJAL A

UPPRIT

Í SAMBANDI VIÐ

KOMMISSORIUM

UM

NÝGGJA KOMMUNALA SKIPAN

INNIAHALDSYVIRLIT

	síða
1. INNGANGUR.....	2
1.1 Politiskir málsetningar og stöðan í dag.....	2
1.2 Skipan av uppriti.....	2
1.3 Allysing av einari kommunu.....	3
2. SØGULIGT YVIRLIT.....	4
3. LÝSING AV VERANDI RÆTTAR- OG UMSITTINGARLIGU VIÐURSKIFTUM KOMMUNANNA.....	6
3.1 Rættarviðurskiftini millum landsmyndugleikarnar og kommunurnar.....	6
3.2 Val- og stýrisskipan kommunanna.....	6
3.3 Uppgávur og uppgávubýti.....	8
2.3.1 Reguleringslóggávan.....	12
3.4 Sambandið millum kommunustýrisskipan, stødd á kommunu, uppgávur v.m.....	12
3.5 Geografiska virkisøkið kommunanna - kommunuuppbýtið.....	13
4. FÍGGJARLIGU TRUPULLEIKARNIR HJÁ KOMMUNUNUM.....	15
5. KOMMUNALREFORMAR Í ØÐRUM LONDUM.....	17
6. NEVNDARÁLIT OG FRÁGREIÐINGAR V.M. UM KOMMUNALU SKIPANINA.	21
6.1 Nevndarálitið frá 1971 um kannan av communalu lóggávuni.....	21
6.2 Ritgerð hjá Hilmar Högenni frá 1992 um ein möguligan kommunureform.....	22
6.3 Fyribilsálit frá kommunubólkinum.....	23
6.4 Frágreiðing frá 1994 um figgjarligu trupulleikarnar hjá kommununum.....	24
7. SAMANDRÁTTUR.....	25

Keldulisti

15 FEB. 1995 *37*
F. L. j. nr. 820-3/94

1. INNGANGUR

1.1 Politiskir málsetningar og støðan í dag

Tað tykist at vera meirluti í lögtingunum fyrir at gera grundleggjandi broytingar í kommunalu skipanini, smbr. samgonguskjali og minnilutaálit frá figgjarnevndini til figgjarlóginu fyrir 1995¹.

Ein annar partur av tí politiska útgangsstöðinum er protokolat frá 12. oktober 1993 um samráðingarnar millum donsku stjórnina og Føroya Landsstýrið. Citat: "...*Landsstyret tager initiativ til at stabilisere kommunernes økonomi uden at belaste landskassen og gennemføre en forenkling af kommunestrukturen.*" Avtalan kann sigast at vera politiskt bindandi bæði fyrir landsstýrið og lögtingið, sum hava góðkent tær avtalur, sum gjørðar eru við donsku stjórnina.

Galdandi kommmunulóg frá 1972 er eitt úrslit av álitinum frá 1971, sum er viðgjort í parti 6.1, um kannan av kommunalu lóggávuni. Skal hetta úrslit metast sum ein kommunureformur, má niðurstóðan verða, at hesin reformur miseydnaðist. Nevndin, sum gjørði álið, legði stóran dent á, at sjálv lógin bert var eitt stig á leiðini, men at tað var alneyðugt at halda fram við arbeiðinum. Lógin skuldi verða grundarlagið undir tí framhaldandi arbeiðinum, ið skuldi fevna um eina möguliga samanlegging í størri kommunur og einum greiðari uppgávu- og ábyrgdarbýti millum land og kommunur. Men arbeiðið steðgaði, tá lógin varð samtykt. Úrslitið var, at vit fingu eina kommunulág, ið var smíðað til væl størri kommunalar eindir enn tær verandi. *Lógin var sostatt ongantið ætlað einari skipan sum tí níverandi.*

1.2 Skipan av uppriti

Kommunuskipanin sum hon er í dag, er úrslit av m.a. søguligari gongd, sum er lýst í høvuðsheitum í parti 2.

---

¹ Ein minniluti (Annfín Kallsberg) hevði hesar viðmerkingar. Uppskot til samtyktar: "Álagt verður landsstýrtinum heinanvegin at taka upp samráð - ingar við kommunurnar, við ti endamáli at fáa nýggja kommunuskipan, sum innihélt, at avgerð og ábyrgd fylgjast at....."

Í parti 3 verða tey formligu viðurskiftini lýst meira alment. Í sambandi við gjøgnumgongdina verður víst á høvuðstrupulleikarnar m.a. í lóggávuni, uppgávubýtinum og kommunuuppbýtinum.

Av tí, at arbeiðsbólkurin heldur, at ein samanlegging ikki kann verða framd uttan, at støða verður tики til, hvussu skuldartrupulleikarnir hjá kommununum verða loystir upp á sikt, verða hesir lýstir í parti 4.

Norðurlond og Grønland hava eina liknandi kommunuskipan sum ta føroyisku. Hesi londini hava umlagt ella hava ætlanir at umleggja kommunubygnaðin eins og vit. Hetta evni er stutt lýst í parti 5.

Í parti 6 verður ymiskt tilfar (álit, frágreiðingar v.m.), sum viðger kommunalu viðurskiftini gjøgnumgingið og niðurstøður og tilmæli, sum gjørd eru í hesum, stutt endurgjivin.

Í parti 7 verður drigið saman um, eins og arbeiðsbólkurin ger nakrar niðurstøður.

1.3 Allýsing av einari kommunu²

Geografiskt avmarkað fyrisitingarlig eind, við egnum stýri og skattaáleggingarrætti. Sermerkini eru m.o.:

1. Kommunan er sjálvstøðug fyrisitingarlig eind, sum hevur egnan kassa, ið er ymiskur frá t.d. landskassanum. Við øðrum orðum er kommunan ein juridiskur persónur, t.e. at kommunan kann átaka sær sjálvstøðuga ábyrgd, skyldur og rættindi.
2. Virkisøkið hjá kommununi er bundið at lokalt avmarkaðum øki, sum er liður í kommunuuppbýtinum, ið fevnir um alt landið.
3. Leiðslan av kommununi, sum fyrisitingarlig eind, verður vald beinleiðis av íbúgvunum í lokaløkinum, sum kommunan fevnir um.
4. Kommunan hevur skattaáleggingarrætt.

---

² Claus Hagen Jensen, si keldulista.

Kommunufyrisiting er tann parturin av almennu fyrisitingini, sum verður útintur av kommunalum myndugleikum.

2. SØGULIGT YVIRLIT

Samstundis sum ídnaðarsamfelagið mentist í grannalondum okkara, øktist almenna fyrisitingin munandi. Tyngdin av almennu fyrisitingini varð flutt frá fyrisiting av verju-, løgrætti-, uttanríkis- og figgjarmálum til nýggj øki, almannamál í viðum týdningi. Ikki bert fátækrahjálp varð løgd undir almenna fyrisiting, men eisini bygging og rakstur av skúlum, vegum, havnum o.s.fr.

Grundgevingin fyrí at leggja uppgávurnar, fátækrahjálp, skúlamál v.m., til kommunurnar var, at sleppa statskassanum undan útreiðslunum, ið stóðust av hesum. Figgjarliga byrðan av hesum skuldi berast av teimum, sum høvdu fyrimun av, at uppgávan var loyst, og tí høvdu storri áhuga í at tillaga uppgávuna eftir teirra tørvi. Prinsippið um, at uppgávan figgjarliga skuldi hvila í sær sjálvum (verða rindað av íbúgvunum í kommununi), mátti sleppast eftirhondini sum kommunalu uppgávurnar øktust. Av tí, at kommunala uppbýtið ikki varð broytt samsvarandi, stóð valið ímillum annahvört, at staturin yvirtók uppgávuna ella, at kommunurnar fingu figgjarliga hjálp. Tann síðsta loysnin varð oftast vald, og varð úrslitið ein røð av markaðum stuðulsskipanum.

Tær mongu stuðulsskipanirnar, og harvið tann neyva statsliga stýringin av kommununum, og tað ógreiða ábyrgdarbýtið, sum eisini stóðst av hesum, voru høvuðsorsokirnar til, at tað eftir 2. veraldarbardaga varð farið undir at endurskoða kommunuskipanina í grannalondunum. Úrslitið varð, at kommunurnar vórðu lagdar saman í storri eindir, og at mongu markaðu stuðulsskipanirnar sum meginregla vórðu avtiknar og umlagdar til heildarveitingarskipan.

Í Føroyum hevði samfagsmenningin, frá bónadasamfelagi til eitt samfølag, sum bygdi á skips-fiskiskap, m.a. tær avleiðingar við sær, at nýggjar uppgávur stóðust av menningini, serliga havna- og vegagerð, og vórðu hesar lagdar undir almenna fyrisiting.

Fyrisitingarligi bygnaðurin í sambandi við nevndu uppgávur byggir her hjá okkum, eins og í grannalondunum, á, at landið er uppbýtt í serligar fyrisitigarligar eindir, kommunur.

Við kommunulögini frá 1872 varð communal skipan sett á stovn í Føroyum. Við skipanini voru 7 prestagjaldskommunur stovnaðar. Viðmerkjast skal, at Tórshavnar kommuna var stovnsett longu í 1866, og var ikki innskipað í kommunuuppbýtið, ið var gjort í 1872. Tískil var Suðurstreymoyar prestagjald frá byrjanin av 2 sjálvstøðugar kommunur.

Hvør prestagjaldskommuna varð stýrd av einum forstandarskapi, ið hevði umboð úr øllum sóknum í prestagjaldinum. Ein tann mest umrøddi spurningurin í sambandi við innföringina av tí communalu skipanini, var, hvør tann kommunala eindin skuldi verða. Valið stóð millum at brúka prestagjaldið, sum ta størru eindina, ella sóknina, sum ta minnu. Endin var, at løgtingið mælti til, at kommunala eindin gjørdist prestagjaldið, men samstundis at brúka sóknina sum búðskaparlige serkskilda eind í prestagjaldskommununi. Í prestagjaldskommununi var hvør sóknin sær stýrd av einari sóknarkommisiún, vald av forstandarskapinum. Hvør sóknin hevði serskilda figgjarætlan, ið varð figgjað við at útskrivaður varð skattur í sóknunum. Lógin ásetti, at um meiriluti var í sóknini, kundi sóknin verða frábýtt prestagjaldskommununi sum serskild sóknarkommuna.

Í fyrstani voru uppgávurnar fáar, men við tí samfelagsligu menningini gjørdust uppgávurnar fleiri og eisini størri. Samstundis ynsktu alt fleiri sóknir at gerast sjálvstøðugar kommunur. Gongdin var, at sóknimar, ið stóðu í menning, vórðu frábýttar restini av prestagjaldskommununi. Nevnast kann, at Hvalbiar- og Frobiar sókn voru millum tær fyrstu sjálvstøðugu sóknarkommunurnar. Sóknir voru eisini sundurbýttar, t.d. Skopun, ið varð skild frá Sands Sókn. Tá ið nýggja kommunulógin kom í 1972, voru tær 8 kommunar við sínum 40 sóknum í 1872 vorðnar til 50 kommunur. Hvør sóknin var vorðin sjálvstøðug kommuna, umframta at fleiri av upprunasóknunum voru sundurskildar.

Við kommunulögini frá 1972, varð tann sundurbýting sum verið hevði, steðga, við tað at lógin ikki heimilar at kommunur verða býttar sundur. Men ætlanin við lógin, at skapa karmar og fortreytir fyrí kommunusamanleggingum, miseydnaðist.

Gongdin í Føroyum hevur sostatt víkt frá gongdini í grannlondum okkara, við tað, at vit hava býtt sundur, meðan onnur hava lagt saman.

3. LÝSING AV VERANDI RÆTTAR- OG UMSITTINGARLIGU VIÐURSKIFTUM KOMMUNANNA

3.1 Rættarviðurskiftini millum landsmyndugleikarnar og kommunurnar

Grundlógin, § 82, er sóljóðandi: "*Kommunernes ret til under statens tilsyn selvstændigt at styre deres anliggender ordnes ved lov*". Sama fyriskipan er tикиn við í nýggju stýrisskipanarlóbina, § 56. Henda fyriskipan tryggjar ikki kommununum rætt at stýra ávísum viðurskiftum, ella eitt ávist kommunalt sjálvræði. Tað er lögtingið, sum ger av, hvørjar uppgávur kommunurnar skulu hava og harvið, hvussu umfatandi kommunala sjálvræðið skal vera. Men lögtingið kann ikki heilt avtaka kommunurnar, og heldur ikki kunnu öll øki verða tikið frá teimum.

3.2 Val- og stýrisskipan kommunanna

Rættarviðurskiftini hjá kommununum t.e. valskipan, stýrisskipan og virkisøki, eru, samsvarandi grl. og stýrisskipanarlóbini, í stóran mun reglugagt við lögtingslögum. Høvuðslóglar eru lögtingslög nr. 44 frá 29. juni 1972 um val til allar færøyskar kommunur (kommunuvallógini) og lögtingslög nr. 45 frá 29. juni 1972 um færøysku kommunurnar (kommunulóbini). Virkisøki kommunanna verða ikki ásett í kommunulógunum, men í serlögavuni, t.d. í skúlalóggavuni, forsorgarlóggavuni, umframti í óskrivaðum rættargrundsetningum, sum ganga undir savniheitinum *kommunufulltrúin*.

Í kommunuvallógini og kommunulóbini eru reglur um:

- Hvussu kommunustýrið verður valt.
- Skipan av kommunustýrinum, t.e. val av formanni og nevndum.
- Myndugleikaøkið hjá formanninum og nevndum, og hvussu fram skal farast, tá avgerðir verða tiktar.
- Rættindi og skyldur hjá kommunustýrinum og kommunustýrislimunum.
- Fíggjarstýring.
- Eftirlit.
- Starvsfólkaviðurskifti.

- Geografiska avmarking av kommununum og broytingar hesum viðvíkjandi.
- Skiftisskipan og undantøkur.

Tað serliga við kommunulógini frá 1972, í mun til tað, sum var galdandi áðrenn, er, at lógin ásetur í § 13, at politiska umsitingin skal leggjast til fastar nevndir. Ein skipan, sum leggur umsitingina av kommunustýrinum til fastar nevndir, hóskar ikki til smærri kommunur, m.a. tí, at kommunustýrislimirnir eru fáir í tali og kommunufyrisingin er avmarkað. Tað visir, eins og aðrar fyriskipanir í kommunulógini, at lógin, sum fyrr nevnt, varð ætlað til störru kommunur enn vanligt er í dag. Hetta framgongur eisini av, at lógin hevur ta fyrirtreyt, m.a. § 25 og § 47, at kommunustýrið hevur eina fakliga umsiting, sum krevur, at kommunurnar hava eina ávisa stødd, um grundarlag skal vera fyrir einari tilíkari umsiting. Og eftir § 49 í kommunulógini er heimilað landsstýrinum, fyrir kommunur við minni enn 1.000 íbúgvum at gera undantak frá ymsum ásetingum í lögini, serliga ásetingunum um, at kommunurnar skulu hava figgjarnevnd og fastar nevndir.

At kommunulógin er skipað við störru communalum eindum fyrir eyga, er eisini staðiliga nevnt í álitinum frá nevndini, sum gjørði uppskotið til kommunulógina. Nevndin helt tí, at tað var neyðugt í eina tíð eftir at lógin var komin í gildi, at landsstýrið fekk heimild at gera undantök fyrir tær smærru kommunurnar. Við kunngerð nr. 49 frá 22. juli 1972 hevur landsstýrið, fyrir kommunur við minni enn 1.000 íbúgvum, gjört undantök frá fleiri av ásetingunum í kommunulógini.

Við kreppulógunum frá 1993 og 1994 (løgtinglslág nr. 189 frá 8. desember 1993 um kommunalu figgjarætlainnar, ásetan av kommunuskattaprosentinum, kommunalan veðhaldsgrunn o.a.m., soleiðis sum hon er broytt við løgtingslág nr. 85 frá 30. maí 1994) vórðu stórar broytingar gjördar í kommunulógini. Hesar broytingar hava gjört rættarstøðuna millum kommunurnar og landsstýrið ógreiðari.

Í § 11 í kommunukreppulógini frá 1993, sum broytt í 1994, er ásett, at landsstýrið skal leggja uppskot um endurskoðan av kommunuvallóggini og kommunulógini fyrir løgtingið í seinasta lagi Ólavssøkutingsetuna 1995.

Niðurstöða

Av tí, at kommunulógin ikki er ætlað smærri kommunum, men kommunum við minst 1.500 íbúgvum, er orsök at halda, at hon ikki er egna sum stýringsamboð í smærri kommunum. Lógin er frá 1972 og er ongantíð endurskoðað síðani, hóast nógv er hent á økinum.

Í sambandi við arbeiðið við nýggjari kommunalari skipan eigur nevndin at viðgera kommunulógina í sini heild fyrir at gera neyðugar dagföringar, at samskipa lógina við kommunukreppulógina og at gera lógina greiðari. Nevndin eigur í hesum sambandi at umhugsa at áseta reglur í kommunulógina um avmarkingar av virkisøki kommunanna móttvegis privata vinnulívinum og reglur um kommunalt samstarv.

Av tí, at arbeiðið við at endurskoða communalu stýrisskipanarreglurnar er ein partur av arbeiðinum at viðgera eina nýggja kommunuskipan, eigur landsstýrið at boða lögtinginum frá, at uppskot um endurskoðan av kommunnuvallógini og kommunulógini verður lagt fyrir lögtingið, tá arbeiðið við at endurskoða kommunuskipanina er komið longur áleiðis.

3.3 Uppgávur og uppgávubýti

Nærum allar fyrisitingarligar lógar nema eisini kommunurnar. Undantak frá hesum eru t.d. fiskivinnulögirnar, har tað í flestu fórum bert eru landsmyndugleikarnar, sum taka avgerðir og bera figgjarligar byrðar. Mest umfatandi og tyngst, eisini figgjarliga, fyrir kommunurnar, er helst lóggávan á almenna- og heilsuøkinum og á skúlaøkinum, men eisini lóggávan á havna- og vegaøkinum hefur hatt stóran týdning og figgjarliga tyngd. Í talvu 3.3.1 eru ætlaðu rakstrar- og iløguútreiðslurnar hjá kommununum fyrir 1995 greinaðar út á høvuðsøki.

**Talva 3.3.1: Kommunalu fíggjarætlanirnar fyrir 1995 liðaðar sundur á høvuðsøkir
(mió. kr.)**

	1. Byggi- búning	2. Kommunal virki	3. Teknisk mál	4. Skúla- og mentamál	5. Almannna- og heilsumál	6. Kommunal fyriáting
Rakstrarútr., brutto	56,0	40,0	51,0	92,0	159,0	40,0
Endurgjöld v.m.	1,0	33,0	5,0	9,0	50,0	0,6
Nettorakstur	55,0	7,0	46,0	83,0	109,0	39,4
Högur, brutto	1,5	6,7	4,4	0,6	0,3	0,5
Högustuðul	0,0	5,9	2,1	0,0	0,0	0,2
Nettofölögur	1,5	0,8	2,3	0,6	0,3	0,3

Viðmerking: 1. Byggibuning: kloakering, renovation v.m. 2. Kommunal virki: vatnveiting, havnini, eldaverja v.m. 3. Teknisk mál: gotuljós, vegagerð v.m.

Málini, sum eru bólkað í talvu 3.3.1, eru ikki tað arbeiðsbólkurin kennir til nakrantíð lýst út í æsir í tættunum:

- Hvørjar uppgávur verða roknaðar sum kommunalar.
- Hvørji krøv verða sett til kommunalar uppgávur.
- Hvussu verður ábyrgdarbýtið millum teir ymsu partarnar framt.
- Hvussu verður lóggávan fylgd.

Fyri at geva eina ábending um vavið á uppgávunum og fyrir at komið kann vera fram til eina meira yvirorðnaða niðurstöðu, hevur arbeiðsbólkurin valt at lýsa viðurskiftini niðanfyri meira alment.

A. Uppgávur, sum vanliga verða roknaðar sum kommunalar eru m.a.:

- Vega-og havnagerð.
- Vatnveiting, kloakkering og renovatiún.
- Eldverja og gøtuljós.
- Fólkaskúli, friðtiðarundirvísing, musikkskúli, skúlabókasavn og ítrótt.
- Vøggustovur, barnagarðar, ellisheim, hvíldarheim, kommunulæknar v.m.

B. Lógarásett krøv til kommunalar uppgávur:

Serlóggávan er gjørd eftir tveimum meginreglum:

- Ein ávis uppgáva skal loysast. Kommunurnar hava eftir t.d. fólkaskúlalógini skyldu at bjóða børnum undirvísing. Krövni í lóggávuni til tænastur v.m. kunnu vera meira ella minni útgreinað. Jú minni útgreinað, jú meira avger útinnandi myndugleikin støðið.
- Ein ávis uppgáva kann loysast, t.d. kunnu kommunurnar bjóða barnaansing, men tær skulu ikki.

Ynski um stórrí kommunalt sjálvræði talar fyri minni útgreinaðum lógarreglum, meðan ynski um eins möguleikar, hvar so ein býr í landinum, talar fyri meira útgreinaðum reglum og eftirliti. Almannalóggávan t.d. treytar í flestu fórum eins viðgerð, hvar so ein býr í landinum, men hinvegin so kunnu undirvísingar- og barnaansingartilboð verða treytað av, hvar ein býr í landinum. Eins möguleikar fyri öll, hvar so tey búgva í landinum, kunnu tryggjast uttan útgreinaðar lögareglur og eftirlit, um kommunurnar fāa somu umstøður og sama figgjarlíga grundarlagið at veita íbúgvunum teir möguleikar, sum lóggávan gevur.

C. Hvussu hevur lóggávan býtt avgerðarmyndugleikan/útinnandi myndugleikan og figgingina millum land og kommunur:

Í flestu fórum er reglan tann, at ætlanir um byggingar av ymiskum slag, skúlabyggingar, havnabyggingar, barnagarðsbyggingar o.s.fr., skulu góðkennast av landsmyndugleikunum. Hetta er tí, at landskassin skal lata stuðul, men eisini fyri at tryggja, at ætlanirnar lúka lógarásettu krövni. Harvið fāa landsmyndugleikarnir avgerandi ávirkan á, og ábyrgd av, hvussu ætlanirnar næri verða gjøgnumfördar, heruppi ávirkan á og ábyrgd fyri figgjarlígu avleiðingunum av ætlanunum.

Avgerðarmyndugleikan/útinnandi myndugleikan av rakstrinum av sokallaðum kommunalum anleggum ella skipanum, er í flestu fórum bæði hjá lands- og communalum myndugleikum. Á skúlaøkinum er kommunan avgerðarmyndugleiki viðvíkjandi viðlíkahaldi, reingerð v.m., og figgjar

sjálv henda partin av rakstrinum, meðan landsmyndugleikarnir, saman við lokalum myndugleikum, harafsturímóti eru setanarmyndugleiki hjá lærarum, hjá hvørjum landið rindar lønina.

D. Hvussu verður lóggávan í royndum útint, lýkur hon lögarkrøvini, t.e. um kommunan kann ávísa borgarunum teir möguleikar, sum lóggávan ásetur um dygd á anleggum, veitingum, tænastum og umsitingarligari orku:

Eingin kortlegging er gjørd av hesum, men sum nevnt í parti 6.1 helt nevndin, sum gjørði uppskot til kommunulógina, at av tí, at kommunurnar voru figgjarliga ov veikar, voru tær ikki førar fyrir at umsita verandi uppgávur samsvarandi lóggávuni.

Niðurstøða

Samanumtikið kann sigast, at bæði skipanin viðvíkjandi avgerðarmyndugleika og figgingini gera, at trupult er at staðfesta ábyrgd á einum stað, fyrir hvussu kommunalu uppgávurnar skulu loystast, og at ivasamt er, um uppgávurnar verða loystar soleiðis, sum lóggávan ásetur.

Ein nágrenilig lýsing av høvuðsøkjum við undirøkjum, eiger i minsta lagi at fevna um:

1. Hvørji krøv setur lóggávan til fyrisitingina, um hvussu fyriskipanirnar í lóggávuni skulu útinnast, t.e. krøv um anlegg, veitingar, tænastur, umsiting (tal á fólk í umsitingini, fakligar kvalifikatiúnir v.m.).
2. Hvussu hevir lóggávan bytt avgerðarmyndugleika ella útinnandi myndugleika og figgingina millum land og kommunur.
3. Hvussu lóggávan í royndum verður fyrisitin, um fyrisitingin lýkur lögarkrøvini/verður útint samþært lögarkrøvunum.

3.3.1 Reguleringslóggávan

Kommunurnar hava eisini aðrar uppgávur, sum eru av øðrum slag, enn tær, har figgjarorkan hjá kommununi, ella kommunukassin, er grundarlagið fyrir avgerðunum. Reguleringslóggávan - tann lóggávan, sum alment regulerar, hvussu borgararnir í ávísum fórum skulu bera seg at, og har loyvi krevst frá einum almennum myndugleika til virksemi - hefur í nøkrum fórum lagt avgerðarmyndugleika til kommunustýrið, t.d. skal kommunustýrið eftir býarskipanarlögini geva byggiloyvi, og eftir umhvørvislögini eru kommunustýrini í nøkrum fórum fyrsti fyrisingarligi stovnurin. Uppgávubýtið millum land og kommunur er í hesum fórum meira ein spurningur um rættartrygd enn um figgjarorku, og tá eisini ein spurningur um eftirlit og kærumöguleikar.

Spurningurin um figgjarorku kemur tó fram - og hetta hefur eisini við rættartrygdina at gera - á tann hátt, at ivi kann verða um kommunan megnar at hava eina forsvarliga fakliga umsiting at viðgera málini.

Niðurstöða

Nevndin eiger at kanna spurningin um orkuna og førleikan hjá kommunum at umsita reguleringslóggávuna og umhuggsa, hvussu eftirlits- og kæruskipan eiger at verða.

3.4 Sambandið millum kommunustýrisskipan, stødd á kommunu, uppgávur v.m.

Hvussu kommunustýri nærrí verður skipað, t.e. valskipan, stýrisskipan, stødd á kommunum, og hvørja funktión, leiklut, kommunustýrið skal hava í almennu umsitingini, er treytað av:

1. Hvørjar uppgávur, eftir galldandi rætti eru kommunalar.
2. Hvørjar avmarkingar galldandi rættur setur fyrir, hvussu kommunurnar loysa uppgávurnar.
3. Í hvønn mun landsmyndugleikarnir, eftir galldandi rætti, kunnu leggja seg út í, og hvussu kommunustýrið verður útint.
4. Hvussu figgingin av kommununum verður skipað.

ad. 1) Serlóggávan ásetur í flestu fórum uppgávubýtið millum lands- og kommunalar myndugleikar.

ad. 2) Er treytað av, hvussu nágreinuliga hetta er fyrisett í lóggávuni.

ad. 3) Er treytað av í hvønn mun lóggávan heimilar landsmyndugleikunum at binda kommunustýrið, við almennum reglum (kunngerðum og umfarðskrivum), beinleiðis avgerðum (sum eftirlitsmyndugleiki og/ella kærumyndugleiki), ætlanum v.m.

ad. 4) Markað endurgjald ella heildarveiting, umframt skattaálíkning.

Niðurstöða

Spurningurin um, hvussu ein nýggjur kommunubygnaður eigur at vera skipaður, er tí í stóran mun ein spurningur um leiklutin hjá miðfyrisingini øðrumegin og kommunustýrunum hinumegin, við atliti til uppgávubýti, fyrising, reglustýring, heimildir v.m

3.5 Geografiska virkisøki kommunanna - kommunuuppbýtið

Tað er umráðandi alsamt at hava í huga, at eitt ávíst kommunuuppbýti og ein ávis kommunustødd, ikki er nakað endamál í sjálvum sær. Fyrisingarliga uppbýtið av landinum í kommunur er eitt amboð, saman við ørðum, at rökka ynskiligum málsetningum.

Løgtingið hevur ikki staðiliga ásett, hvussu stórar kommunurnar skulu verða, íbúgvatal og geografiskt økið. Løgtingið hevur latið tað yvir til kommunurnar og landsstýrið at taka støðu til henda spurningin.

Á ein hátt ber möguliga til at siga, hvat løgtingið heldur um spurningin, við tað, at eftir § 48, stk. 1 í kommunulógini kunnu kommunur ikki býtast sundur. Eisini hevur løgtingið eftir § 48, stk. 2 heimilað landsstýrinum, eftir ynski og góðkenning frá kommununum, at leggja kommunur saman, umframt, at løgtingið hevur samtykt kommunustýrlögina, væl vitandi um, at uppskotið til lögina, sum var samtykt i løgtinginum nærum óbroytt, var gjört við størri kommunalum eindum fyrir eyga.

Formligar reglur

Geografiska økið hjá feroysku kommununum er ikki staðiliga ásett í lóggávuni. Men kommunulógin, § 48, stk. 1, ásetur hvørjar kommunur eru, tá lógin fekk gildi i 1972 og staðfestir kommunuuppbýtið, sum tað tá var. Løgtingslógin nevnir allar kommunur, sum tá voru. Hvørjar bygdir hoyrdu saman í einari kommunu, var avgjørt frammanundan, og geografiska økið hjá t.d Klaksvíkar kommunu er tí økið hjá teimum bygdunum, sum tá hoyrdu til Klaksvíkar kommunu. Markið millum kommunurnar fylgir vanliga hagamarkinum millum tær bygdinrar, sum liggja i hvør sínari kommunu.

Markið millum kommunurnar kann verða broytt fyrisitingarliga, við marknaumskipan utan kommunusamanlegging ella við kommunusamanlegging, § 48, stk. 1 og 2 í kommunulögini. Landstýrið avgerð um marknaumskipan ella kommunusamanlegging skal fara fram, og skipar fyri hesum. Men i báðum fórum krevst, at kommunurnar góðtaka hetta.

Ongar nærri reglur eru í lóggávuni um, hvussu fram skal farast, um kommunur verða lagdar saman, ella um heimildir at víkja frá ymsum lógarreglum, sum neyðugt kann verða í sambandi við eina samanlegging.

Niðurstøða

Fyri at skunda undir kommunusamanleggingar, og fyri at loysa upp fyri möguligum forðingum í lóggávuni fyri samanleggingum, eigur nevndin at umhugsa at seta nærri reglur í kommunulógina um samanleggingar av kommunum ella at gera eina serliga samanleggingarlög. Lógin eigur ikki generelt at heimila tvangssamanleggingum, men skal við atlitið til, at kommunusamanleggingar sum meginregla skulu verða sjálvbodnar, áseta reglur um, hvussu fram skal farast um kommunur leggja saman, meginreglur fyri samanleggingum, heimildir til at víkja frá ymsum lógarásetingum v.m.

Búskaparlig og fyrisitingarlig sjónarmið

Fyri tær uppgávur, ið koma upp á tal sum kommunalar, er fjarstøðan frá teimum, sum tær eru ætlaðar, avgerandi. Allar almennar uppgávur hava ávist veitingarøki, sum tó kann vera ymiskt í vavi

(eitt götuljós lýsir bert fyrí teimum, sum eru nærhendis tí, meðan sjóverjan verjir sjóðkið fyrí alt landið, tí er tað sjálvsagt at götuljós eru communal og sjóverjan ikki).

Trupulleikin við núverandi uppgávubýti samanborið við kommunustøddirnar er, at fleiri av teimum communalu uppgávunum ikki kunnu avmarkast til núverandi kommunur, tí hesar uppgávurnar hava eitt stórra veitingaröki enn støddin í flestu kommununum. Sum dömi kann nevnast, er ikki tørvur á og grundarlag fyrí, einum communalækna í einari kommunu við 200 íbúgvum, men um kommunulæknaðkið umfatar fleiri kommunur av somu stødd, kann vera tørvur á og grundarlag fyrí einum communalækna.

Landsmyndugleikarnir hava ikki loyst hesar trupulleikar við at taka uppgávurnar frá kommununum ella við, at kommunurnar eru lagdar saman í stórra eindir, men hava í staðin átiki sær ein part av figgjarligu ábyrgdini við at veita kommununum markað endurgjald.

Men hóast endurgjaldsskipanirnar, so hevur figgjarliga orkan hjá kommununum ikki verið nóg stór, og tí hevur verið neyðugt, at tær hava fyrisitið nakrar uppgávur saman í communalum samstarvi ella hava útvega tænastuna frá grannakommununum.

Niðurstøða

At uppgávur verða loystar við communalum samstarvi og við markaðum stuðulsskipanum er ikki í tráð við grundhugsanina, at kommunan er ein serstök sjálvstøðug eind. Hetta ger, at ræðið yvir egnum viðurskiftum verður minni, og at sambandið millum avgerðarmyndugleika og figgjarliga ábyrgd verður ógreitt.

4. FÍGGJARLIGU TRUPULLEIKARNIR HJÁ KOMMUNUNUM

Kreditorarnir hava sett sum treyt fyrí eini umlegging av kommunuskuldini, at kommunumar veita felagskommunala trygd fyrí communalu lánunum.

Trygdin, sum kommunurnar skulu veita, skal vera 5% av tí til eina og hvørja tíð verandi restskuld, sum kemur undir felags endurfiggingina. Trygdin verður lutað á tær einstóku kommunurnar eftir kommunala skattagrundarlagnum. Ein partur av trygdini verður inngoldin til Láni- og Veðhaldsgrunnin, 1% av skattagrundarlagnum árliga í 1994 og 1995, og upp til 1% í 1996 og fylgjandi ár. Ætlanin er, at inngaldingen til grunnin skal halda fram til grunnurin er komin upp á 5% av restskuldini, soleiðis at grunnurin kann standa einsmallur fyrí felagskommunalu samhaldsféstu trygdini.

Samhaldsfasta trygdin, sum kommunurnar skulu veita fyrí communalu lánunum, bindur kommunurnar tættari saman búskaparliga, og hetta styrkir samlaða communalu búskapin. Men hendar samanbindingin, sum hon eftir ætlaðu avtaluni við kreditorarnar, og tí communalu kreppulóggávu, sum er íverksett, hevur eisini við sær, at kommunurnar mugu verða undir strangari eftirliti enn higartil, og nakrar av teimum mugu góðtaka, í nögv ár framyvir, at eisini aðrir myndugleikar enn bygda(r)ráðið hava avgerðarrætt yvir communalu figgjarætlanini.

Avtalan, sum arbeitt verður við nú, er ein 5 ára avtala, og skal endalig avtala um afturgjaldingina av kommunuskuldini gerast í 1999. Roknast má við, at kreditorarnir á ein ella annan hátt vilja hava við í avtaluna, at tað fyrí teir er ein fyrirtreyt, at 5 ára freistin verður nýtt til m.a. at endurskoða communalu skipanina, við tí endamáli at styrkja kommunurnar búskaparliga. Um, og hvussu, ein endurskoðan av communalu skipanini eydnast, hevur tí eisini stóran týdning fyrí hvørjar avtalur kunnu fääst við kreditorarnar, tá endaligar avtalur um afturgjaldingina av kommunuskuldini skulu gerast í 1999.

Tað er væl kent, at sjónarmiðið hjá kreditorunum er, at ein samanlegging av kommununum hevði styrkt munandi um kommunubúskapin, og harvið eisini styrkt kommunurnar sum debitorar. Eydnast ein endurskoðan av kommunuskuldini, kann ein samanlegging av kommununum og ein endurskipan av figgingini av kommununum, avloysa felags communalu trygdina, og gerast grundarlagið fyrí einari nøktandi endaligari avtalum um afturgjaldingina av kommunuskuldini.

Serligir trupulleikar viðvíkjandi figgjarstýringini á kommunala ökinum eru:

- Lítill figgjarlig orka og lítill fórleiki at fremja figgjarstýring í nögvun kommunum.
- Vantandi “standardisering” av figgjarætlanum og roksnkapum.
- Vantandi hagtöl um kommunubúskapin.

Niðurstöða

Kommunuskuldin er ein sjálvstøðugur trupulleiki í sambandi við eina samanlegging av kommunum, við tað, at stöddin á skuldini er so ymisk frá kommunu til kommunu. Kommunur við litlari skuld fara helst at seta seg ímóti at leggja saman við kommunum við stórar skuld. Ein fyrirtreyt fyrir, at ein kommunusamanleggin kann eydnast er, at funnið verður fram til ein myndil, sum rættar upp tann ójavnan, sum stendst av kommunuskuldini, og sum tryggjar íbúgværarnar ímóti ov bráðum kommunuskattahækkingum. Arbeiðsbólkurin heldur, at ein kommunalreformur verður ein týðandi fyrirtreyt fyrir, hvussu góða avtalu kommunurnar fáa við kreditorarnar, tá skuldin endaliga skal umleggjast í 1999. Eisini kann hugsast ein vantandi vilji hjá fígingarstovnum at fíggja gjaldføristörvin, sum fleiri kommunur hava uppá stutt sikt, um ikki nakað munagott verður gjort á ökinum.

Serliga eיגur nevndin at umhugsa at ásettir verða reglur í kommunulógina um:

- Fíggjarstýringina av kommununum, um fíggjarætlan, bókhaldsförslu roksnkaparviðurskifti v.m.
- Lántøku og veðhaldsbindingar.

5. KOMMUNUREFORMAR Í ØÐRUM LONDUM

Síðani seinna heimsbardaga er tann kommunali sektorurin í nærum öllum evrópeiskum londum endurnýggaður. Tað er serliga í Norðurevropa, at umfevnandi samanleggingar eru farnar fram. Í Svöriki, Danmark og Noregi er talið á kommunum hetta tíðarskeiðið minka við ávikavist 89%, 80% og 40%.

Ætlanirnar við hesum reformum voru at tillaga ta kommunalu skipanina, sum høvdu verið nærum óbroyttar, síðani tær voru settar í verk, hóast stórar brotingar voru farnar fram í samfelagnum. Grundhugsanin var at fáa stórra eindir, sum sjálvstøðugt kundu klára tær communalu uppgávurnar. Í Noregi varð mett, at tann minsta eindin átti at verða 2.500-3.000 íbúgvar, í Danmark 3.000-4.000 íbúgvar.

Talva 5.1: Yvirlit yvir gongdina viðvíkjandi kommunureformunum í Skandinavisku londunum

	Danmark	Sveriki	Noreg
Nevnd verður sett	1958	1943	1946
Uppskot lagt fram	1966	1945	1951
Lög um kommunuuppbýti	1967	1946	1956
Reformur settur í verk	1962-70	1952	1960-60
Tal av kommunum áðrenn	1.388	2.498	744
Tal av kommunum eftir	275	2.498	454
2. stig	1959		
Lög um kommunublokkar		1962	
Reformur settur í verk		1969-74	
Tal á kommunum eftir		278	
Tal á kommunum 1990	275	284	448

Danmark

Í Danmark var hildið, at tær smærru sóknarkommunurnar megnáðu ikki at loysa sjálv tær mest vanligu og löttu communalu uppgávurnar innanfyri egi kommunumark, og at hesar kommunurnar tí áttu at verða lagdar saman.

Grundhugsanin aftanfyri kommunureformin var, at almennu uppgávurnar skuldu liggja so nær gjørligt teimum fólkum tær voru ætlaðar til. Uppgávur, sum miðfyrisingin hevði tikið sær av, skuldu leggjast til communalala fyrising, og fyrisingarligu eindirnar, kommunurnar, skuldu hava tilíkar karmar, eisini viðvíkjandi geografiskari vídd og folkatali, at kommunurnar kundu virka uttan ta neyvu statsligu stýring, sum verið hevði.

Eitt av høvuðsprinsippunum fyrir kommunuuppbýtinum var tí, at kommunurnar skuldu verða búskaparlige burðardyggar. Við hesum var hugsað um, at eisini tær smærru kommunurnar skuldu

hava slíka orku, at tær megnaðu at loysa tær vanligu uppgávurnar innanfyri egi kommunumark. Minsta støddin á kommunum var tí, at kommunurnar skuldu hava tilika vídd og fólkatal, at tær fingu möguleika fyrí skilagóðari fyrisiting av mest vanligu communalu uppgávunum, serliga uppgávum á skúlaøkinum, almannaoøkinum og uppgávum viðvíkjandi vegum.

Noreg

Eftir uppskoti frá eini nevnd, *Scheikomiteen*, voru prinsippini fyrí kommunuuppbýtinum í Noregi viðgjord í stórttinginum í 1956. Prinsippini voru m.a. hesi:

Ein minstastødd á kommunum, sum tryggjar, at fólkagrundarlagið í komununum er nóg stórt til eina forsvarliga og tíðarhóskandi fyrisiting, og sum gevur búskaparligt grundarlag fyrí veruliga at kunna taka avgerðir. Hildið var, at kommunurnar eftir hesum skuldu hava 2.500 - 3.000 íbúgvær, og har hetta eftir geografisku viðurskiftunum (topografi, búseting v.m) læt seg gera, 5.000 - 10.000 íbúgvær.

Kommunalu eindirnar skuldu gerast førar fyrí at reka eitt rationelt skúlverk, og eindirnar veita grundarlag fyrí útbygging av 9 ára grundskúlanum

Grønland

Í Grønlandi eru 19 kommunur. Í 1992 setti landstingið nevnd at endurskoða kommunuskipanina, heruppií skuldi kannast um tørvur var á kommunusamanleggingum. Nevndin læt álit frá sær í 1994, men tá trupult var at fáa semju um hetta, varð einki uppskot um kommunusamanleggingar sett fram. Men eftir álitinum, verður høvuðsbroytingin tann, at skúlaøkið verður desentraliserað, og lagt undir økisfyrisiting. Stovnast skulu 3 ella 4 skúlaøki, sum fáa fulla ábyrgd av skúlanum. Henda broytingin hefur m.a. við sær, at fólkaskúlaøkið verður tikið frá kommununum. Formaðurin í nevndini, Jonathan Motzfeldt, hefur við grønlendsk bløð sagt, at spurningurin um kommunusamanleggingar má, um neyðugt, takast upp seinni á landspolitiskum støði.

Ísland

Fram til kommunulógina frá 1986 voru 215 kommunur í Íslandi. Tann nýggja lógin ásetti eitt minstamark upp á 50 íbúgvær, og við hesum kom talið á kommunum niður á 201.

Í 1991 varð nevnd sett at gera uppskot um broytingar í kommunala uppbýtinum. Í einum fyribilsáliti varð skotið upp, at talið á kommunum skuldi minkast til 30, og støddin skuldi minst vera 800 - 1.000 íbúgvær pr. kommunu. Við eini tilikari stødd metti nevndin, at kommunurnar kundu klára uppgávur á skúlaókinum, sosiala ókinum og innan eldverju. Hesa støddina metti nevndin eisini neyðuga, um kommunurnar sjálvstøðugt skulu bera figgjarligu ábyrgdina av m.a. renovation, vegum, havnum, kloakking og vatni.

Nevndin kom við endaliga álitinum í 1993, við tilmæli um, hvørji øki/kommunur í landinum áttu at verða lagdar saman. Við álitinum sum grundarlag varð í november 1993 skipað fyrí fólkaatkvøðu í teimum kommununum, sum eftir tilmælinum frá nevndini áttu at verða lagdar saman. Fólkaatkvøðan var bindandi fyrí kommunurnar. Var meirluti fyrí samanlegging í ókinum, sum eftir tilmælinum frá nevndini áttu at verða ein kommun, voru hesar lagdar saman, treytað av, at hetta geografiskt var eitt samanhengandi øki.

Har, sum samanleggingin ikki eydnaðist við fólkaatkvøðuna í 1993, kundi nýggj fólkaatkvøða verða í januar-februar 1994. Bert á Keflavíkarleiðini vórðu nakrar stærri samanleggingar gjørðar, umframt nakrar smærri samanleggingar aðrastaðir landinum. Úrslitið av ætlaða reforminum varð, at kommunurnar gjördust 25 færri, og eru nú umleið 170.

Sum tað framgongur av yvrlitinum yvir kommunureformar, eru stórar broytingar farnar fram í grannalondum okkara. Talið á kommunum er lækkað munandi. Vert er eisini at leggja til merkis, at frá tí, at nevndararbeiðið byrjaði, og til lógararbeiðið og íverksetan av reformi var liðugt, er eitt langt tíðarskeið, umleið 20 ár í t.d. Danmark. Hetta kemst av, at ein stórur partur av tíðini, frá byrjan til íverksetan av reformi, fer til búning, t.v.s. innlit og "accept".

6. NEVNDARÁLIT OG FRÁGREIÐINGAR V.M. UM KOMMUNALU SKIPANINA

6.1 Nevndarálitið frá 1971 um kannan av communalu lóggávuni

Í 1969 setti landsstýrið nevnd at kanna communalu lóggávuna í Føroyum. Nevndin varð sett við heimild í løgtingslög nr. 29. frá 27. mai 1966 um nevnd til kannan av communalu lóggávuni. Eftir lóginu skuldi nevndin kanna communalu lóggávuna, heruppií kanna möguleikarnar at leggja kommunur saman.

Tann 30. september 1971 legði nevndin fram álit við uppskoti um nýggja communalala stýriskipanarlög og nýggja communalala vallög, og voru hesar samtyktar í løgtinginum.

Einki ítøkuligt uppskot varð sett fram um broying í communalalinum. Niðurstøðan var tó, at av tí, at communalurnar voru ov smáar, meynaðu tær ikki eina forsvarliga umsiting av teimum uppgávum, tær høvdu tá. Nevndin metti, at bert fyri at fáa eina forsvarliga umsiting av táverandi communalu uppgávunum var neyðugt, at talið, ið tá var 51, varð skorið niður til væl minni enn helvtina, helst soleiðis, at ongin kommuna hevði minni enn 1.500 íbúgvær. Uppskotini, sum nevndin setti fram um nýggja communalastýrlög og communaluvallög, voru skipað við hesum fyri eyga.

Men skuldu communalurnar framvir hava tað fólkatalið, ið krevst til communalufyrisingjina, t.e. bjóða borgarunum skúlagongd, sosiala skipan við ellis- og røktaheimi, flutningstól, havnalag, ítróttaranlegg, samkomuhús v.m., so var eitt fólkatal uppá 1.500 ikki nóg mikið. Hvussu stórar eindirnar skuldu vera bar ikki til at siga fyrr enn tað var greitt, hvørjar uppgávurnar communalurnar skuldu hava. Nevndin helt seg ikki verða fóran fyri at ávisa, hvørjar eindir ið skipast skuldu, tí áðrenn støða varð tikan til eindirnar átti kanningararbeiðið at fara fram í teimum ymsu økjunum, og hetta arbeidið kravdi fólk, ið arbeiddi við hesum burturav. Nevndin helt tað ikki vera politiskt gjørligt at skapa eina heimild, har landsstýrið kundi diktera eina samanlegging ímóti viljanum hjá teimum einstøku communalunum.

Nevndin gjørði tó nakrar prinsippiellar metingar um samanleggingar av communalum:

- a) Skuldi landsumsittingin átaka sær fleiri av teimum uppgávunum, sum tá skuldu eitast at vera kommunalar.
- b) Skuldu kommunurnar átaka sær stórrí og fleiri uppgávur, og í hvussu so er veruliga umsita tey mál, sum tá vóru kommunumál.

Varð loysn a vald, so átti ein heldur enn at leggja saman at býta kommunurnar sundur, so tær geografiskt fylgdu t.d. bygdini. Uppgávurnar hjá hesum kommununum skuldu so verða smá-uppgávur í bygdini.

Um loysn b varð vald, so talaði alt fyrir at leggja saman í stórrí eindir.

6.2 Ritgerð hjá Hilmari Högenni frá 1992 um ein möguligan kommunalreform

Hilmari Högenni hevur í sínri ritgerð á cand. polit.-lestrinum viðgjort færoystu kommunalu skipanina.

Niðurstøðan í ritgerðini er, at skal tann hóskandi kommunustøddin ásetast soleiðis, at tað verður samfelagnum at gagni (t.v.s., at samfélagsligur vinningur skal fáast burtur úr at leggja uppgávur og ábyrgd til kommunurnar), skal tann politiska eindin og tann búskaparlíga eindin vera ein og tann sama. Tey, ið verða vald at taka avgerðir (tann politiska eindin) eru tey, ið bera búskaparlígu ábyrgdina av eignum avgerðum (tann búskaparlíga eindin).

Tá kommunala skipanin á fyrsta sinni varð sett í verk í Føroyum í 1872 vóru hesar báðar eindir atskildar, tann politiska eindin gjordist prestagjaldskommunan, meðan tann búskaparlíga eindin gjordist sóknin. Sum frá leið vóru prestagjaldskommunurnar sundurbýttar og soleiðis byrjaði tann politiska eindin at nærkast tí búskaparlígu eindini. Kommunurnar gjordust fleiri og tískil smærri, samstundis sum kommunalu uppgávurnar øktust. Fyri at tryggja, at tær álagdu uppgávurnar vórðu loystar, veitti landið stuðul, tí nógvar kommunur vóru ov smáar og harvið búskaparlíga ov veikar at klára uppgávurnar sjálvstøðugar. Hetta førdi við sær, at vit hava fingið eina rættuliga umfevnandi stuðulsskipan, og nögv kommunalt samstarv.

Tann grundleggjandi trupulleikin við kommunuskipanini, ið stavar frá tí fyrstu kommunulóginí frá 1892, er framvegis ikki loystur. Enn í dag er ikki eintýðugt samband millum veljara, tey valdu, avgerðarmyndugleika og figgjarligu ábyrgdina.

Tá lögtingið í samband við 1872-kommunulóginá, skuldi gera tilmæli um kommunustøddina, valdi tað eina fyribilsloysn við tveimum støddum, heldur enn at velja eina, sum so var endalig. Sóknin var vald til búskaparliga eind við tí grundgeving, at hetta var tann “primera” ímyndin hjá føroyingum. Av tí, at sóknirnar vórðu hildnar at vera ov litlar at gerast sjálvstøðugar kommunalar eindir, varð prestagjaldið valt sum politisk eind.

Skipanin var frá fyrsta degi full av andsøgnum og varð tískil ikki eгna at loysa teir communalu spurningarnir. Tær ringu royndirnar frá hesi skipan eru ein av høvuðsmeinbogunum fyrir einari möguligari kommunusamanlegging.

Ein communal skipan eigur at byggja á ta høvuðsreglu, at kommunurnar bert verða álagdar tær uppgávur tær sjálvstøðugt kunnu fyrisita. Uppgávubýtið millum land og kommunur eigur at verða grundað á, at uppgávan skal loysast, har hon verður loyst mest effektivt. Áðrenn hetta býtið endaliga kann fara framm, er neyðugt at kenna støddina á tí communalu eindini. Mælt verður tí til, at støða verður tikan til tær praktisk gjørligu kommunustøddirnar, áðrenn støða verður tikan til uppgávubýtið.

6.3 Fyribilsálit frá kommunubólkinum

Í januar 1992 setti landsstýrið ein arbeiðsbólk at gera álit um kommunusamanlegging. Hesin arbeiðsbólkur metti:

1. Kommunurnar er ov smáar til sjálvstøðugt at loysa tær communalu uppgávurnar.
2. Kommunuskipanin er ikki effektiv til at loysa av almennu uppgávurnar.
3. Kommunuskipanin gevur ikki möguleika fyrir sjálvstøðugari menning á økjum, av tí, at í flestu fórum krevst central játtan.

6.4 Frágreiðing frá 1994 um fíggjarligu trupulleikarnar hjá kommununum

"Analyse af de færøke kommuners økonomi ved en gældsomlægning".

Í sambandi við stóru fíggjarligu trupulleikarnar hjá kommununum, fingu kommunurnar í maí 1994 serfrøðingar frá Kommunernes Landsforening at kanna m.a. avleiðingarnar fyrir kommunala búskapin, um so varð, at kommunala skuldin varð umløgd til lagaligari afturgjaldstreytir.

Í frágreiðingini verður eisini nomið við kommunuskipanina, og hvønn týdning henda hevur fyrir umleggingina av kommunuskuldini. Serfrøðingarnir vísa á, at umleið 15% av kommununum eftir eina umlegging av skuldini ikki verða fórar fyrir at niðurgjalda communalu skuldina og verða noyddar mong ár framvir at halda eitt skattaprosent upp á 23%. Í tí støðuni er talan um vónleysa útholan av kommunustýrinum í hesum kommunum, av tí, at sjálvraeðið verður burtur, og tað verður trupult at halda ábyrgdarkensluni uppi.

Hildið verður, at tað umframta eina umlegging av skuldini eru, tvey viðurskifti, ið eiga at fáast í rættlag:

1. Communalu eindirnar verða gjørdar størri, so at tær verða fíggjartliga burðardyggar,
2. Gjørd verður ein communal útlíkningarskipan við grundarlagi í skattagrundarlagnum.

Verða báðir möguleikarnir (1 og 2) nýttir samstundis, er gjørligt at fáa eitt gott og sterkt kommunustýri við veruligum avgerðarmyndugleika yvir einum stórum parti av almennu nýtsluni.

Er ynskilt at styrkja kommunuskipanina enn meira, kunnu nakrar rakstrarfunktið leggjast frá landsumsitingini til kommunurnar. Nevnd verða øki sum skúlaøki, hvat viðvíkir undirvising, og ellisheim o.t. sum tey tingstu.

Vist verður á, at tað kann verða trupult at leggja kommunurnar saman, hóast hetta bæði fyrisingarliga og búskaparliga kann visa seg at verða skilagott. Hetta kemst av, at bygda(r)ráðini hava djúpar söguligar røtur, og tað kann vera trupult at góðtaka, at bygda(r)ráðini við einari samanlegging verða avtikin. Men hildið verður, at eisini eftir eina broyting av communalu skipanini

er til at varðveita bygda(r)ráðini sum ráðgevandi ráð hjá nýggju kommunustýrunum, möguliga við eini minni figgjarætlan til avmarkað viðlíkahald í bygdini.

7. SAMANDRÁTTUR

Søguligt yvirlit

Hóast grundleggjandi samfelagsbroytingar síðani kommunala skipanin varð sett í verk, hevur kommunala skipanin í Føroyum ikki verið ígjøgnum nakran umfatandi reform, sum vit kenna tað frá flestu grannalondum okkara. Tað, ið hevur sermerkt gongdina í Føroyum, hevur verið, at samstundis sum communalu uppgávurnar øktust, fór fram stór sundurbýting av kommununum. Í 1972 var roynt var at seta í verk ein kommunureform, men í dag má ásannast, at hesin miseydnaðist.

Formlig viðurskifti v.m.

Galdandi kommunulóg er ætlað storri communalum eindum enn verandi. Orsøk er tí at halda, at hetta gevur trupulleikar viðvikjandi stýringini av kommununum.

- Neyðugt verður at endurskoða kommunulógina.

Eftir verandi uppgávubýti millum land og kommunur liggar avgerðarrætturin í flestum fórum bæði hjá communal- og landsmyndugleikum. Tískil er tað ofta trupult at staðfesta, hvør ið situr við tí endaligu ábyrgdini.

- Uppgávu- og ábyrgdarbýtið millum land og kommunur eigur tí at gerast greiðari, við at avgerðarmyndugleiki og ábyrgd er hjá sama myndugleika.

Við verandi kommunuuppbýti eru kommunurnar ikki figgjarliga fórar fyrir at loysa uppgávurnar innanfyri kommunumark, og tí er neyðugt við figgjarligum stuðli úr landskassanum ella communalum samstarvi.

Um meginreglan skal vera, at uppgávurnar skulu loystast innanfyri kommunumark, so skal annahvört kommunustøddin tillagast verandi kommunuuppgávum ella uppgávurnar tillagast verandi kommunustødd.

Skuldartrupulleikar

Av tí, at skuldin - harvið eisini figgjarligu fyrityrtirnar - er so ymisk frá kommunu til kommunu, verður hetta ein serligur trupulleiki í einari kommunusamanlegging. Ein sammanlegging av kommunum vil hinvegin út frá einum heildarsjónarmiði gera kommunurnar figgjarliga meira burðardyggar, og sostatt skapa betri möguleikar fyrir einari nøktandi endaligari loysn av kommunuskuldini.

- Fyritytin fyrir, at ein nýggjur kommunubygnaður skal eydnast, er, at sett verður í verk ein skipan, sum kann rætta upp á tann ójavna, sum stendst av kommunuskuldini.

Kommunureformar í øðrum londum

Í Danmark, Noregi og Svøríki er umfatandi kommunureformar settir í verk og í hesum sambandi eisini umfatandi kommunusamanleggingar. Trupulleikarnir hjá teimum voru sum hjá okkum ov veikar kommunur, sum ikki megnaðu at fyrisita communalu uppgávurnar sjálvstøðugt. Meginreglan fyrir kommunusamanleggingunum var, at kommunurnar sjálvstøðugt kundu klára tær communalu uppgávurnar. Hetta eru tær somu meginreglur, sum hjálageda kommissorium er grundað á. Í Íslandi hevur verið roynt at fara somu kós, men higartil hava royndirnar ikki eydnast so væl sum ætlað.

Gjøgnumförsian av reformunum tók nógv ár, umleið 20 ár í t.d. Danmark.

- Tað av týdningi fyrir arbeiðið við einum føroyskum kommunureformi at kunna seg um tær royndir, sum gjördar eru í grannlondunum.

Nevndarálit, frágreiðingar v.m.

Niðurstøðurnar í álitum og frágreiðingum um føroysku kommunuskipanina eru líkar teimum niðurstøðum, sum voru grundarlag fyrir, at kommunuskipanirnar í grannalondum okkara voru endurskoðaðar. Niðanfyri skal í stuttum endurgevast nakrar av hesum niðurstøðum:

- Kommunurnar eru ov veikar at megna eina forsvarliga umsiting av verandi uppgávum. Kravið um eina forsvarliga umsiting av verandi uppgávum einsamalt ger tað neyðugt at leggja fleiri av teimum smærru kommununum saman.
- Skulu kommunurnar í framtíðini hava tað fólkatalið, ið krevst fyrir at uppfylla nútíðarkrøv til kommunufyrisingina, eru bert smærri samanleggingar ikki nóg mikið. Hvussu stórar eindirnar skulu verða ber ikki til at siga, fyrir enn tað er greitt, hvørjar uppgávur kommunurnar skulu hava.
- Støða má takast til hvønn leiklut kommunurnar skulu hava í almennu fyrisingini: um tær skulu hava ein týðandi leiklut ella bert loysa smáuppgávur í bygdini.
- Meginreglan fyrir eini nýggjari kommunalari skipan eigur at verða, at kommunurnar bert verða álagdar uppgávur, tær sjálstøðugt kunnu fyrisita soleiðis, at avgerðarmyndugleiki og ábyrgd fylgjast.
- Uppgávubýtið millum land og kommunur eigur at verða grundað á, at uppgávurnar skulu leggjast, har tær kunnu fyrisitast mest effektivt.
- Áðrenn endalig avger verður tikan til, hvussu uppgávubýtið millum land og kommunur skal verða, eigur støða at verða tikan til, hvørjar kommunustøddir eru praktiskt gjørligar.

- Arbeiðsbólkurin heldur, at tær staðfestingar, metingar v.m., sum gjørðar eru omanfyri geva eina góða mynd av støðuni og trupulleikunum, sum eru í føroysku kommunuskipanini. Tey tilmæli, sum har eru givin, eiga eisini at verða nýtt sum útgangsstøðið fyrir einum komandi arbeiði við at broyta føroysku kommunuskipanina.

Í viðgerðini omanfyri kann verða sáddur ivi um, hvort tað fyrst skal takast støða til hvørjar uppgávur kommunan skal hava ella kommustøddina. Til hetta er at viðmerkja, at arbeiðsbólkurin heldur, at báðir inngangsvinklarnir eiga at verða nýttir í viðari viðgerðini. Fyrst er neyðugt í høvuðsheitum - við støði á ávísum meginreglum og fyritreytum - at taka støðu til uppgávubýtið millum land og kommunu og somuleiðis fastleggja gongdina framvir. Síðani skulu tær communalu eindirnar fastleggjast. Tá komið er so langt áleiðis, kann meira fullfiggaða útgreingin fara fram. Hesin arbeiðsháttur er neyðugur, tí at ástøðiligu möguleikarnir fyrir einum býti eru so nógvir, samstundis sum möguleikarnir í roynd og veru eru so avmarkaðir, at arbeiðið kann lætt verða høpisleyst, um ikki verður farið fram á báðum markamótum samstundis.

FYLGISKJAL B**Skriv landsstýrisins til limirnar í arbeiðsbólkinum**

Soljóðandi skriv er tann 13. oktober 1994 sent limunum í embætismannabólkinum, sum skuldu gera uppskot til kommissorium:

"Hjálagd verður sent úrrit úr samgonguskjalinum - tí partinum, sum viðvíkir kommunumálum.

Landsstýrið ætlar at seta bólk at arbeiða við málinum, fyrir at koma við tilmæli til landsstýrið um, hvussu tann í samgonguskjalinum avtalaða ætlanin best verður framd.

Politikkurin hjá samgonguni er í høvuðsheitum ásettur í samgonguskjalinum. Landsstýrið skal nú presisera, og orða henda politikkin meira nágreniliga. Tað merkir, at m.a. hesi viðurskifti skulu útgrenast:

1. Tal og stødd á kommunum, sum miðast skal eftir.
2. Geografiskt øki, sum tær einstóku kommunumar eiga at fevna um.
3. Hvørji málsoki tær skulu umsita.
4. Hvussu kommunurnar skulu figgjast.
5. Hvussu stýriskipanin hjá kommununum skal verða.
6. Hvussu viðurskiftini millum landsstýrið og kommunurnar eigur at verða.

Eisini má útgrenast hvussu 1-6 verður framt í verki.

Galdandi lóggáva á økinum heimilar fyrisingarliga samanlegging av kommunum, og landsstýrið skal, meira enn higartil, hava ein virknan leiklut fyrir at fremja samanleggingarnar. Í hesum sambandi verða uppgávurnar hjá landsstýrinum m.a. hesar:

1. At stýra samanleggingunum so, at hesar fara fram eftir fastari skipan, sum landsstýrið ger.
2. At gera konkret uppskot um samanleggingar.
3. At viðgera konkretu uppskotini saman við teimum bý- og bygda(r)ráðum, sum eru umfatað av uppskotinum.
4. At vísa á fyrimunir fyrir kommunurnar við samanleggingum, alment og nágreniligt.
5. At gera uppskot um neyðugar brotingar í lóggávuni ella uppskot um nýggja lóggávu í sambandi við kommunusamanleggingar og fyrir at skunda undir samanleggingarnar. Broytingar í fyrisit-

ingarligum reglum og praksis eiga eisini at umhugsast í tí sambandinum.

Um kommunurnar sjálvbodnar leggja saman, er ætlanin hjá landsstýrinum við lóggávu, ella, har hetta er möguligt, fyrisingarliga at leggja fleiri uppgávur til kommunurnar, sum nú eru hjá meginfyrisingini. Samstundis verður ein heildarveiting úr landskassanum veitt til kommunurnar sjálvar at umsita.

Lýsast má, hvørjar uppgávur eru egnaðar at leggja til kommunurnar, hvussu hetta kann verða gjört, og figgjarligu avleiðingarnar av hesum fyrir landskassan og kommunukassarnar

Kommunuvallögin og kommunulögin skulu báðar endurskoðast við atliti til frammanfyri nevnda."

KELDULISTI

1. Andersen, Ernst, *Administrativt tilsyn med kommunerne*, Kbh. 1940.
2. Christensen, Bent, *Retsforholdet mellem stat og kommune*, Juristen 1990.
3. Figgjar- og búskapardeildin, *Yvirlit yvir kommunalu figgjarætlanirnar 1995*, desember 1994.
4. Grønlandsposten nr. 41, 1994.
5. Hagen Jensen, Claus, *Kommunal ret*, Juristen, Kbh. 1994.
6. Harder, Erik, *Dansk kommunestyre i grundtræk*, Kbh. 1973.
7. Høgenni, Hilmar, *En færisk kommunalreform?*, Kbh. november 1992.
8. *Håndbog for danske kommuner I-III*, Kbh. 1954.
9. NOU, Norges offentlige utredninger 1992:15, *Kommune- og fylkesinndelingen i et Norge i forandring*.
10. Kommunernes Landsforening, *Analyse af de færøske kommuners økonomi ved en gældsumlægning*, Kbh. maj 1994.
11. Kommununevndin, *Álit um kannan av kommunalu lóggávuni*, Tórshavn 1971.
12. Kommunubólkurin, *Fyribilsálit frá kommunubólkinum*, Tórshavn juni 1992.

